

Mesečnik za odjemalce
Vydrove tovarne hranil, v Pragi VIII.

Letnik VII.

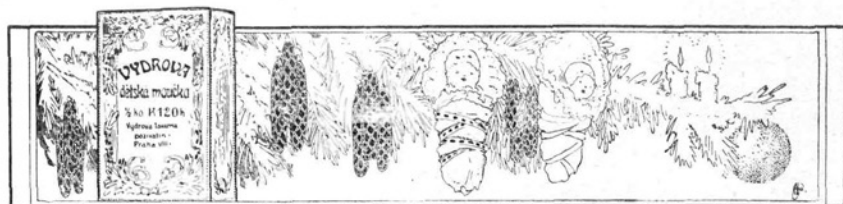
Predplačati se ne more.

1. decembra 1910.

**Ne pozabite položiti pod božično
drevesce Vydrov malinov grog, ma-
slene oblate, destinke in desertke!**

Vydrovka	žitna kava. Kade volje pošljemo vzorec na naslov, ki ga nam hočete priporočati. Pošljamo jo posebej po 5 kg. v platneni vrečici za 4 K 50 vin. in sicer proštine prosto.
Moka	otročka, idealno nadomestilo dojenja in izpopoinilo pri reji otrok. Izvolite presoditi uspehe po ocenah, ki so redno objavljene v vsaki številki. Zavitek po 1 kg. 2 K 40 vin.
Juhe	grahova, gobova, lečna, rezančna in riževa. Bodisi v škatljah po 25 porcij, ali pa v celi škatlji po 25 porcij ene vrste za 1 K 50 vin. To je dober in priznan izdelek naše tovarne.
Pridatek	juhini, steklenica $\frac{1}{4}$ kg. za 1 K 60 vin. S pridakom tega tako ocenjevanega in izvrstnega ekstrakta, pridobi juha slasten ukus. Ni potreba nikakega ingverja, popra ali žefrana. Poskusite!
Šumeči	bonboni „Ambo“ v papirnem ovitku ali s „sidrom“ v stanijolu. Enaka kakovost in enak ovoj, 50 kosov v škatlji 2 K. Šum. bonb. so izvrstna, zdrava pijača, ki prijetno ugasio žejo.
Oblati	masleni, naša posebnost. Škatlja s 25 kosi 2 K. Destinke, s sadnim okusom 40 kosov 2 K. Medene desertke 50 kosov 3 K. O božičnem času naj so na vsaki rodbinski mizi.
Buhtin	zmes dišav v pravilnem medsebojnem razmerju, s katerim se napravi pecivo slastno. Steklenica $\frac{1}{4}$ kg. 1 K in zadostuje za 50 kg. moke. Ne pozabite ga uporabiti za potice.
Grog	malinov. Naročite si ga v kratkem za sveti večer. Je najpripravnejša pijača za vsako rodbino. Steklenica 2 K. Po svoji enostavni pripravi, je malinov grog izvrstna pijača.
Gorčica	po francoskem načinu drobno zmleta, ali pa zrnčasta po kremžkem načinu. Steklenica $\frac{1}{4}$ kg. 80 vin. K govejemu mesu in klobasam slastni priboljšek. To morate poskusiti!
Julep	sadni soki. Jabolčni $\frac{1}{2}$ lit. steklenica 40 vin., črešnjevci 1 K 20 vin., borovničevi ali robidnični 60 vin. 10 stekl. na poskušnjo po železnici, ne-frankirano. Stekl. in zaboje sprejemamo nazaj.
Vydrova tovarna hranil, Praga VIII.	

Priznanja naše otroške moke.

Verica Adamikova.

Franc Adamik, učitelj, Rohatec. Pošiljam sliko naše Verice, ki je bila hranjena z Vašo izvrstno otroško moko. Od 9. meseca je goreča prijateljica Vaše dobre moke, katera ji zelo ugaja.

Ana Bouškova, soproga c. kr. nadzornika, Příbram III. 41. Usojam si Vam poslati sliko našega Emančka, kateremu gre Vaša moka tako v slast. Star je 7 mesecev in tehta 8 kg.

Karel Bauner.

Rozalija Bělunkova, sogroga gozdarja, Solanec, Hutisko na Moravskem. — Dovoljujem si Vam poslati sliko naše male Bedřiške, ki je stara 6 mesecev. Od rojstva smo jo pitali z Vašo izvrstno moko, ki ji je šla zelo v slast. Tehta 7½ kg, nikdar ni zbolela in ne mara druge hrane, kot Vašo moko. Pošljite mi jo zopet 3 kg.

Jos. Březina, sodar pivovarne, Protivin. Blagovolite mi poslati poštno obratno Vašo moko. Naši Boženki izvrstno tekne.

Fr. Černý, godec, Svinařov 41. Smečno. Vaša moka se je naši Miluški tako priljubila, da noče papat ničesar drugega. Prosim, pošljite mi jo 3 kg.

Jaroslav Dlabač, mizar, Poděbavy, Nēm. Brod. Pošljite nam 1 kg Vaše otroške moke, ki našemu Jaroslavu zelo diši. Od 14. dneva ga ž njo preživljamo in tehta sedaj, ko je 6 mes. star 9 kg; je zdrav in zelo gibčen.

Karolina Haunerova, soproga poštn. nadoficijala, Dunaj XIII/3 Breitenseestr. 37.II/11.

Emanček Boušek.

Pošiljam Vam sliko našega sinčka, kateremu Vaša moka tako ugaja. V starosti 1½ leta je že imel vse zobe.

Marija Holčapkova, soproga c. k. uradniškega sluge v Ogr. Hradišti na Moravskem. Priloženo Vam pošljem sliko našega Jenička, ki je od 14. dneva hranjen z Vašo izvrstno otroško mo-

Karel Bauner.

brez nje. Štejem si v dolžnost, Vašo otroško moko najtopleje priporočati.

Rud. Kocour, gostilničar, Vráť, Žel. Brod. Prosim, da mi v kratkem pošljete 2 kg Vaše otroške moke. Naši Liduški zelo diši in ji gre posebno v slast.

Leo Kocourek, c. kr. poštni uslužbenec, Těšín, Šlezija. Ker nam otroška moka že zmanjkuje in ker se je naš fantek na njo tako navadil, da že drugega noče papat, prosimo, da nam je obratno pošljete zopet 3 kg.

Vinc. Kodejška, mizar. St. Lomnice 24. n./Pop. Pošiljam Vam sliko našega Vinkota, da pomnoži vrsto Vydrovčanov. Z veseljem moram naznaniť, da mu gre Vaša otroška moka zelo v slast. Od 9. tedna mu je edina hrana in sedaj, ko je star 8 mesecev, ima 2 zobčka, je popolnoma zdrav in čvrst. Prav zadovoljen sem z Vašo otroško moko.

Julija Kunetkova, Bernatice 105, Moravsko. Naša Boženka je bila silno bolna in zelo slabotna. Hranila sem jo z različnimi otroškimi mokami toda z nobeno nisem dosegla takih vspehov, kot z Vydrovo. Sedaj, ko je 8 mesecev stara, sedi sama, je zdrava, rdečelična in debela. Vašo otroško moko bodem vsakemu toplo priporočala, meni pa pošljite obratno 3 kg.

Liduška Binkova.

Josip Linek, delovodja, Libštát. Pošiljam Vam sliko naše hčerke Liduške. Stara je 5½ meseca in po sliki razvidno, ji Vydrova moka zelo dobro stori. Priporočam jo slednjemu.

Kamila Marešova, c. k. poštarica, Bohuslavice na Češkem. Prilagamo Vam sliko naše hčerke Venceslave; fotografirana je bila v 8. mesecu in se-

Dorica Božić.

Vinkota Kodejška.

ko, ki jo kupujemo pri tukajšnjem trgovcu gosp. Fr. Zapletalu. Jeniček je sedaj 9 mesecev star, tehta 11 kg in je zelo čvrst. Radi tega priporočam vsakemu Vydrovo otroško moko, ki ji gre vse priznanje in je izvrstno zdravilo za otroke.

Justina Hožić, soproga c. kr. orož. stražmojstra, Grahovo ob Bači. Dovoljujem si Vam poslati sliko naše, 7 mesecev stare Dorice, katera živi samo od Vaše otroške moke, koja ji prav dobro tekne. Navadila se je te moke tako, da ne more biti prav nič

Jeniček Bočarpek.

daj je 1 leto stara ter je seveda zopet močnejša. Od 4. meseca smo jo redili z Vašo izvrstno otroško moko, ki ji je bila edina hrana in ki je na njo tako blagodejno vplivala. Venceslava še ni nikdar zbolela, je zelo čvrsta in vsak jo občudnje. Pri slednji priliki priporočamo Vašo izvrstno otroško moko in z našo Vydrovčanko imamo največje veselje.

Venceslava Marešova.

Josip Nosek, tkalec, Studenec pri Horku, Naši Mařenki Vaša otroška moka nad vse prija. Prej ko je še ni uživala, je bila vedno bolna, od tega časa pa, odkar jo ž njo hranimo, je zdrava in čila, da je veselje. Stara je 9 mesecev in že sama hodi. Prosim, pošljite mi obratno 2½ kg Vaše otroške moke.

Božena Pátkova, soproga učitelja v Kamenici na Moravskem. Pošiljam Vam podobo našega sinčka Miloša. Pri rojstvu je tehtal 3:20 in bil 50 cm dolg. Po tem je bil življen izključno z Vašo otroško moko, mlekom in s piškoti. Dojilo se ga sploh ni. Danes, po 18tih mes. je 80 cm. visok in tehta 12:30 kg. Po petem mesecu je že imel 2 zobka, danes jih ima 16. Shodil je v osmem mesecu. Predno je dobil zobe se je mesečno redno zredil za 1 kg. Fantek je močan, trden in dosedaj še ni zbolel. Zobe je dobil brez vsakih bolezni. Vsled teh uspehov moram kar najtopeljše priporočati Vašo otroško moko. Temu Vašemu izdelku kličem: Slava!

Albina Pětlioka, soproga oskrbnika veleposestva Hodkov, Braslavice. V priligi si Vam dovoljujem poslati sliko našega Ceneka, kateremu je sedaj 6 mesecev in tehta 12¼ kg. Od drugeda meseca je užival razven druge hrane tudi Vašo izvrstno otroško moko.

Beti Pilko, restavracija „Zlata riba“ v Ljubljani. V priligi Vam pošiljam sliko moje male Milke, katera je bila rojena dne 14. 2. 1910 zelo slabotna. Hranila

Miloš Pátek.

sem jo najprvo z mlekom, ki ji pa ni teknilo in sem se že bala, da mi umre. — Po navetu neke gospe, katera tudi svoje dete hrani z Vašo otroško moko, poskusila sem jo tudi jaz in res čuda, moja Milka se je začela cvetoče razvijati, kakor se vidi na sliki. — Dobila je že dva zobka, brez vseh bolečin in tudi upam, da bode z letom izho-

Cenek Pětlioký.

Miluška Uzlova.

Karliček Prokop.

Růženka Riegrova.

dila. Vse to pa se imam zahvaliti le Vaši izborni otroški moki, katero vsem najtopleje priporočam.

Jaroslava Prokopova, soproga mlinarja, Borovy pri Lužanich. Pošiljam podobo našega 4 $\frac{1}{2}$ leta starega dečka, ki je bil od tretjega meseca hranjen izključno z Vašo moko. Ta mu posebno tekne in pripisujemo zadovoljnost in čilost našega Korlička edino Vašemu izdelku, katerèga rada priporočam povsod.

Růženka Riegrova, hčerka deavke v naši tovarni, je stara 5 mesecev in 1 teden, pije od šestega tedna le Vydrovo otroško moko in tehta 8 $\frac{1}{2}$ kg.

Ant. Sýkora, Velký Újezd pri Lipniku na Moravskem. — Usojam si poslati sliko našega Jaroslávčka, vnetega Vydrovčana. Fotografirali smo ga v sedmem mesecu in je tehtal takrat 10 kg; od osmega tedna dalje smo ga pitali z Vašo izvrstno moko. Sedaj je 10 mes. star, stoji že sam, ima 6 zobčkov, ki so mu zrastle brez vseh bolečin ter je izvanredno močan. Odkar uživa Vašo otroško moko še ni zbolel, dasiravno je prej trpel na črevesnem kataru. Le tej hrani se imamo zahvaliti, da je ozdravil, Vam pa sem tudi hvaležen ter priporočam vsakemu ta, v resnici dober češki izdelek.

J. Šamer, tovarna za ogrinjala, Kunštát, Moravsko. — Pošiljam K 7-80 za Vydrovo otroško moko, ki ugaja naši ljubi Liduški nad vse in učinkuje naravnost presenetljivo. Očividno se debeli, je čvrsta, zelo dobro spi, je redno; vseh teh lastnosti pred uživanjem te moke ni imela. Izvolite nam poslati obratno 3 kg. Vaše moke, katero priporočamo vsakemu.

Josip Uzel, mizar-ski mojster, Zapy, Brandýs n. L. Pošiljam podobo naše Miluške, naše male Vydrovčanke. Vašo moko papa z največjo slastjo. Pošljite mi še 2 kg.

Ciril Žaluda, šolski upravitelj, Ústup, Olešnice na Moravskem. Vydrova otroška moka je našemu Cirilčku v veliko korist. Zdrav je, očividno raste in se debeli.

Milka Pilko.

Jaroslav Sýkora.

MARIJA KONOPNICKA:

DIM.

Kadarkoli je pogledala skozi okno svoje podstrešne izbice, vselej je videla ta dim, ki se je v sivem stebru vzdigoval iz velikanskega dimnika tovarne. Včasih je zanalašč vzdignila svoje stare oči od dela, samo da bi ga pogledala. V tem pogledu je bila izražena neka posebna sreča, takorekoč ljubezen. Ljudje so prihajali in odhajali hiteč na razne strani in le redkokdaj je pogledal kdo kvišku na dimnik in še redkejše je opazoval modrikasti dim. Za njo ali je bil ta dim posebnega pomena, on ji je pripovedoval toliko, ona ga je razumela in v njenih očeh je bil skoro živo bitje.

Kadar se je zjutraj, ko se je danilo in se je nebo blesketalo v vseh barvah jutranje zarje, valil dim v okroglih temnih valovih iz dimnika in razširjal ostri duh saj, je vedela, da stoji tam pred kotli pri pečeh njen Matijec, ki ravna ogenj, naklada premog, hrani plamen — visok, vitek, gibčen v svoji modri srajci in z lahko kapico na svetlih laseh, prsa razgaljena.

„Aha“, je šepetala smehljajoč, „Matijec priklada.“

In res Matijec je „prikladal“. Z pridnostjo novinca je sипal premog na rešeto, koš za košem in je delal za se in za kurjača vesel nad svojo ravnokar pridobljeno službo sluga pri kotlih. In s temi svetlimi, visokimi plameni so se vzbujale v njegovi duši vesele pesmi, da so odzvanjale stene cel dan od njegovega petja.

Dim je postajal belkast, razgubljal se je in se vzdigoval v tenki navpični črti pod modro in ljubeznjivo nebo.

Srce vdove se je zdrznilo od veselja.

„Vse gre dobro“, je šepetala, „vse gre dobro, hvala Bogu.“

Obrnila se je nazaj v sobico, pospravila je posteljo svojega sina in svojo, pomela je in zakurila v štedilniku ter kuhala skromno kosilce.

In nad streho, kjer je stanovala uboga vdova ravno naproti tovarne, se je zbral majhen modrikast oblaček dima, slaboten in rahel, kakor dih starih prs, ki so podpihovale ogenj.

Ali mladi kurjač je zagledal ta oblaček takoj in čez obraz se mu je razlil zadovoljen nasmeh. Vedel je, da kuha tam gori na ognjišču njegova stara, vela in drobna mati v beli ruti, opasana z rdečim predpasnikom, kako enostavno ali dobro jed.

S podvojeno gorečnostjo je vrgel potem novo lopato premoga v ogenj delajoč z lahkoto za se in za starikavega nadkurjača, ki se je tako rad praskal za ušesi.

Okoli poldneva je slabel tovarniški dim, velikanska pljuča strojev so počasneje opravljala svoje delo, para je zapiskala parkrat v piščali in fant je privihral, kakor veter v izbo k materi.

„Mati, jesti dajte, grozno sem lačen!“ je zaklical že na pragu, vrgel kapo na klop in sedel k mizi, kjer se je že kadila lečina juha in kisla repa s krompirji ali zelje in fižol, žganci, karkoli je že pač prišlo na vrsto. Velik hlebec črnega kruha je ležal poleg sklede.

„Kruh je imeniten, mati!“

„Da, da sin, le jej Bogu v čast“ je rekla mati zadovoljno.

Fant se ni dal prositi, drobil je kruh s tekom in krožnik pred njim se je kar naenkrat izpraznil.

„Mati, juha je dobra, danes prav posebno.“

Mati je že par minut jedla vedno bolj polagoma. Mešala je z žlico v krožniku, pihala je in se obotavljala. Ko je sin izpraznil svoj del je vprašala hitro:

„Kaj, bi še malo, kaj? . . . Danes mi nič ne diši.“

Ni hotel precej, češ, da mora ona tudi jesti. Ali kmalu se je dal preprositi in je pojedel tudi to, kar je njej ostalo.

„Naj ti Bog blagoslovi,“ je govorila mati in če je kaj ostalo, je spravila za zvečer.

Ali sin je moral hiteti. Komaj je pojedel, že je zopet nataknil kapo na glavo, poslovil se od matere in skočil skozi vrata in po stopnicah doli. Mati je poslušala, kako so grmele mlade sinove noge po stopnicah in pol v strahu, pol s ponosom je rekla:

„Moj Bog! Kakor strela je. Še noge si bo polomil, ne daj sv. Jožef te nesreče!“

In stala je v izbici in poslušala, dokler niso zalopnila vežna vrata za sinom. Potem je omila posodo, pospravila mizo in sedla k oknu, kjer je šivala sinu obleko in perilo.

Poleti je lahko še dolgo gledala dim, ki se je izvijal iz visokega tovarniškega dimnika. Včasih se je tako vtopila v ta pogled, da ji je padla igla iz starih prstov.

Tako čudne podobe je risal dim.

Zdaj se je zvijal, kakor dolga železna kača kvišku, vedno višje in višje; potem je zopet zaplapolal v zraku, kakor lahen pajčolan; v solncu se je spreminjal v zlato, kakor perjanica na

klobuku in o mraku je bil poln raznih skrivnostnih prikaznij in podob, ki so izgledale, kakor strahovi.

Včasih ga je vzdignil veter in ga razgrnil, kakor jadra velike ladje, potem ga je zopet raztrgal, kakor oblinje. Če je bilo slabo vreme je visel, kakor črna zastava raz dimnika in se je plazil po strehah leno a vendar nemirno.

Kadar je prišla zima, prižgala je stara ženica luč in je pletla nogavice za na prodaj.

Ali čeprav je pri oknu grdo vleklo in je silil mraz skozi špranje v sobo, vseeno je večkrat pristopila, da bi pogledala na tovarno.

Tovarna se je bliščala v temi s svojimi dolgimi vrstami razsvetljenih okenj, v notrini je šumelo delo, železo je zvenelo, kladiva so tolkla, žage so hreščale, raztopljena kovina je sikala. Dim, ki se je valil na temnomodrem ozadju zimskega nočnega neba, je bil poln plamenčkov in isker. Tovarna je odsevala v nebo v stoterih refleksih.

Kasno zvečer še le se je vračal sin.

„Mati, dajte jesti, umrl bom od gladu.“

In ko je mlad in močan sedel k mizi, napolnila se je cela izbica z veseljem in smehom. Zdaj ni tako hitel z jedjo, kakor opoldne. Pripovedoval je materi o tovarni, o delu, odgovarjal na vse, kar ga je izpraševala. Ali vedno bolj počasne so bile besede, vedno bolj tih je bil njegov glas. Zazdehal je parkrat.

„Spat pojdi,“ je rekla mati in ga pogladila po laseh. Jutri moraš zopet zgodaj vstati.“

„Saj že grem, mati,“ je odgovarjal zaspano. Komaj se držim na nogah.

Vrgel se je na trdo postelj in takoj zaspal. Mati je še molila, pospravljala, poslušala globoko in mirno dihanje sina. Še le kasno je zgasnila luč.

Starka je spala lahno spanje in se je zjutraj prebudila, kakor ura. Oblekla se je, zakurila v štedilniku in kuhala sinu zajutrak, šepetajoč polglasno svoje molitvice. Pogledovala je na sina, pristopila parkrat k postelji in zopet odstopila, češ naj še malo spi.

Ali ko je zapiskala prva piščal v tovarni, ga je začela buditi.

„Vstani, vstani sinko! V tovarni že piska!“

Obrnil se je k steni, pokrnil se je znova, godrnjal, nikakor se ni mogel zdramiti. Ali mati ni odjenjala in ga vselej vendarle o pravem času spravila na noge. Vsak dan se je ponavljalo to.

Nekoč, bilo je še zelo zgodaj, ko se je fant s krikom prebudil in planil prestrašen kvišku.

Mati je priskočila.

„Kaj ti je sin, kaj je s teboj? Kaj se ti je zgodilo?“ ga je spraševala v skrbeh.

Ni odgovarjal. Strmel je v njo s široko odprtimi očmi, ustnice so trepetale, čelo je bilo pokrito z mrzlim potom.

Mati ga je objela.

„Kaj ti je otrok, kaj je?“ ga je spraševala in gladila, kakor majhnega otroka.

Dolgo se ni mogel pomiriti.

„Sanjalo se mi je, mati...“ je jecljal, „sanjalo se mi je, da je strela vdarila.“

Starka se je prestrašila, ali premagovala se je. Hotela je govoriti, ali noben glas ni prišel iz njenega grla.

Sin je sedel na postelji še ves prevzet od groze s prestrašenim obrazom in od groze razširjenimi očmi.

„Strela“, je pripovedoval materi stokajoč. „Strašna je bila in kakor zmaj je režala in naravnost v prsa me je zadela. Strašen blisk je bil to, veš rdeč, goreč in krvav...“

Obmolknil je in le s težavo so dihala široka prsa.

„Nič ni, otrok!“ je rekla stara mati, premagujoč svoj strah. „Sanje so prazne. Kri ti je prišla v glavo.“ In gladila ga je po obrazu.

K njemu je sedla na posteljo in ga tolažila, kakor da je majhno dete. Zobje so mu še zadrgetali zdaj pa zdaj, vendar se je počasi umiril in legel nazaj v blazine.

„Spat pojdite, mati, zgodaj je še. Tudi jaz bom še spal.“

Ali ni spal. Gledal je skozi okno na nebo, kjer so počasi ugaševale zvezde,

„Zakaj ne spiš, sin?“ ga je spraševala mati.

„Ne morem, mati,“ je rekel z jokavim glasom, kakor je govoril, ko je bil še majhen.

„Nikar si ne vbijaj glave, neumnež,“ je prigovarjala mati in vstajala. „Brez skrbi bodi. Kaj misliš, da ima Bog zato bliske v nebesih, da bi z njimi ubil stari vdovi sina edinca?... Ali jaz vem, kaj pomeni strela in blisk, če se sanja kakšnemu mlademu človeku o njih. Saj imam sanjske bukve in vem. Poroka bo. Ženitovanje bomo slavili.“

Z nasmehom na ustnicah mu je to pripovedovala in z veselim glasom.

„Poroko pomeni, ste rekli, mati?“

„Seveda poroko in gotovo srečno in veselo poroko.“

Pogladila ga je po laseh.

„Bom pa vendar rajše vstal,“ je rekel končno še vedno zamišljen.

„Dobro, le vstani. Ti bo že prešlo. Take neumne sanje!“

In res mu je prešlo. Še vesel je bil in pel je, ko je mati kuhala zajutrak. Mnogo veselejši je bil, kakor druge dni.

Potem je stekel po slopnicah doli.

V debelih oblakih se je valil dim iz velikanskega dimnika.

Ure so potekale. Tiho je bilo v izbici, samo ura je tiktala na steni. Mati je šivala pri oknu.

Naenkrat se je zaslišal strašen pok in praskot, lomitev in padanje. Hišica se je stresla in tam nasproti se je sesul dimnik. Malo okno je žvenketajoč padlo v izbico, visok od isker blesteč oblak dima je šinil proti nebu in za njim je letela opeka in kamenje.

Vdova je okamenela. Kakor kip je obstala nepremično, samo oči so vgasnile v široko odprtih jamicah, kakor umirajočim v zadnjih strahovih.

Na ulicah so zavpili glasovi, zašumelo je po vsem mestu in od ust do ust je letel klic:

„Kurjači . . . kurjači so mrtvi!“

*

Mnogo let še je sedela stara vdova v oni isti izbici pri oknu in je strmela z velikimi, motnimi očmi na dimnik tovarne, iz katerega so se vzdigovali oblaki dima pod visoko nebo.

Zdaj ali se dim ni več spreminjal, več se niso menjavale podobe vsak hip. Samo eno je risal dim vedno znova in znova. V temnih kolobarjih se je zdelo vdovi, da se zaziblje zdaj in zdaj medla podoba sina edincea. Nešetokrat je skočila kvišku in stegnila stare, tresoče roke proti prikazni. Ali veter je odnesel megleni lik in raztepel podobo v modrih daljinah neba.

SMEŠNICE.

Isto . . . *Govornik* (nasprotni stranki): „Niste vredni, da Vas pes povoha.“

Stranka: „Nazaj z besedo!“

Govornik: „Popravim v toliko, da ste vredni, da Vas pes povoha.“

* * *

Ni ga razumel. *Sprevodnik* (potniku v vlaku, ki ne najde voznega listka): „Kakor vidim vozite se „črno“.“

Potnik: „Da, pred tednom mi je umrla žena.“

* * *

Kdo bi vedno delal. *Kuharica*: „In danes milostljiva, kaj naj bo za večerjo?“

Milostljiva: „Danes Vam je prosta volja.“

Kuharica: „Toraj nič . . .“

IZGUBLJENI SIN.

Meglenu jutro, meglenu kakor vsako. Na balkonu lepe, visoke hiše ob najbolj obljudeni mestni cesti sedi star gospod. Zadovoljno sreba čašico črne krave in puši svojo vsakdanjo „Portorico.“ Malomarno pogleda včasih na spodaj hitčo in vrvečo množico, na cestno železnico, vozove, automobile — stolno mesto šumi pod njim. Ura je odbila na kupoli bližnje pošte devet. Hišna, stara Micka, prinese pošto: časopise, razne reklame in malo pismo. Takoj seže po njem in ga prečita: pojutrišnjem torej pride njegov starejši sin. Napravil je zadnji izpit — bil je namreč na tehniki — in to z odliko, sedaj je imel urediti še par stvari pri odhodu iz Dunaja.

In zamislil se je starec nazaj v prejšnja leta, ko sta bila oba sinova še majhna in hodila v gimnazijo. Tri leta mlajši je bil bolj slabo nadarjen, a zelo priden, starejši pa naravnost ženij, saj se je za vse drugo bolj brigal kakor za knjige, a bil vedno prvi med sošolci. Mlajši miren in tih, starejši tudi, a z nekim posebnim duševnim nemirom, ki se mu je vedno kazal na temnih, globokih očeh. Leta so potekala in sedaj je starejši končal svoje študije. A kam pojde sedaj? Pisal in govoril ni o tem nikoli nič. — Tako je sanjaril starec in pri tem je postala kava mrzla in smodka je ugasnila.

Stara Micka se je čudila, da se je starejši „mladi gospod“ par dni po svojem prihodu sprl z materjo. Padale so glasne, rezke besede, slišala je vse, a razumela pomena govora ni. Prišel je še oče zraven in vnel se je dolg, razburjen razgovor in konec besedi je bil, da mladi gospod čez par dni odide. Tega Micka ni mogla umeti, čemu noče ostati doma, videla je, da oče polnoletnemu tega ne more ubraniti in da lahko gre, kamor hoče, in živi, kjer hoče, ker je bil edini dedič stare, nad vse bogate tete. Dolgo je tuhtala, zakaj noče biti doma, a iztuhtala vendarle ni.

Čez par dni se je mladi gospod odpeljal. Potem so začele prihajati razglednice na očeta iz tujih, Micki neznanih dežel, s tujimi znamkami. A nazadnje je vendar spoznala, kam je šel, prišel je dopis iz Transvaala in to ime je že mnogokrat čula v govorici ljudi, poznala ga je iz časnikov in slik. Saj so bile takrat oči vsega sveta obrnjene na to deželo in junaške boje njenih prebivalcev zoper tuje. —

V burskih okopih ob Glocers-Kloofu je stal zamišljen mlad mož pri topovih, ki so se v kratkih, ostrih pokih oglašali. Velik panama ga je branil solnca in včasih je kaj zapovedal ljudem pri topu, pri katerem je stal. Cel dan je grmelo po gričih in proti večeru so se morali rdečesuknježi umakniti. A par dni pozneje? . . . Burski poveljnik Cronje in cel oddelek njegove

vojske po grozovitem boju zajet, Buri v ujetništvo na Ceylon, tujci, ki so jim iz raznih držav prišli na pomoč, pa poslani vsak v svojo domovino in tako tudi on.

In po dolgih mesecih je zopet videla Micka mladega gospoda. Oče se je razveselil, da se je vse tako dobro obneslo in mislil, da ostane sedaj doma. Pa se je motil. Mesec pozneje je zopet odhajal — v revolucijo v Južno Ameriko. Doma so čakali leto dni poročila. Nazadnje je vendar prišlo pismo, a pretreslo je vse doma: Na smrt bolan leži v Argentini, prijela ga je mrzlica in rešitve ni. Srčno se je v pismu poslavljaj in prosil za odpuščanje, ker ni ostal doma. Pa moral je iti, ni mogel strpeti. Ko je stari, bolehn oče čital to pismo, je čutil, da tudi on ne bo dolgo. Njegova bolehnost se je spremenila v bolezen, ki je postajala vedno nevarnejša. Nekega dne je prišla brzojavka:

„Naznanjamo, da je gospod J. J. danes umrl za mrzlico. Prosil je, naj vam smrt takoj naznanimo.“

*Predstojništvo bolnice Rosario
de Sta. Té. Argentina.*

Oče, ki je ležal v postelji, je zapazil, da je prišla brzojavka: takoj jo je zahteval. In ko je prečital, je padel nazaj na blazine in napol v nezavesti je dihnil: „Izgubljeni sin — a bil je najden —“

Bile so to zadnje njegove besede.

LUCE KRT:

ZA OTROKA.

Hudobno jezikovanje.

Gospod župan Mrva je bil vseh časti vreden mož. Četrto stoletja že uživa neomejeno zaupanje v svoji prostrani občini. Če bi ne bilo cesarja, bil bi on kralj Mirnegadola. Tako pa . . . Zakaj pripovedujem vse to, ko je vse to že znano širni domovini? Zgodilo se je namreč vse po pravici in resnici takole:

Župan Mrva je sklical sejo, občinsko sejo namreč. Ta seja je bila neizrecno važna. Gospodje svetovalci so sedeli okolo belo, našno pogrnjene mize, pokušali kislo rdeče vino in prebirali listine. Čakali so še na gospoda župana, kakor se to spodobi. Gostilna gospoda župana, kjer so se zbirali k sejam, je bila splošno spoštovana in znana ter tudi močno priljubljena. Svetovalec Kimovalec je rad zahajal sem. Bil je učen, pismen mož. Kadar je čital listine, si je nataknil naočnike globoko na nos in imel važen obraz . . . Časih je s svojim temnim pogledom preko pobešenih naočnikov ustrelil po sobi . . . Toda kam

sem zašel, mili Bog? Gospod občinski svetovalec Kimovalec je namreč čital na glas lepo počasi:

„Slavni občinski zastop se toraj najuljudneje naproša, da v očigled važnosti smotra in predmeta, pristopi občina Mirnidol k podpisanemu društvu za varstvo otrok v naših krajih, in pošlje podpisanemu društvu primeren prispevek, da se omogoči.“ . . . .

Kimovalec je porinil očala na čelo, se misleče ozrl po zbranih in važno izpregovoril:

„Resnica je to. Društvo je za nas vse važno. Naša naloga je, mislim, da ste z menoj ene misli, da ga krepko in kar najizdatneje podpiramo. Da se pa še bolj pokaže naša enodušna gorečnost za dobro in koristno stvar, naj naša občina pristopi kot član k društvu. To naše dejanje postane vzgledno in mi vsi bomo s tem činom dokazali svojo humanost in patrio- tičnost“ . . . .

Navzoči so se srpo ozrli v prvega svetovalca gospoda Kimovalca, leno z glavami pritrjevali izgovorjenim besedam in govorili;

„Potrebno in važno je to društvo, treba je, da ga podpi- ramo po svojih skromnih močeh.“

Tedaj so se odprla vrata in na durih se je pokazal gos- pod župan. Ob njegovi desni strani je stal gospod poslanec.

Držal se je na smeh. Neumen, top in obenem prefrigan je bil njegov obraz. Na njegovi bradi je odpočivalo rodoljubje. Ko so se ogledali, je omizje plaho vstalo; pozdravili so se zelo iskreno.

Vendar je gospod župan delal kisel obraz, pokašljeval je venomer in govoril:

„Bolam sem. Menda sem se prehladil. Ne bom Vam, ča- stiti gospodje, več dolgo županil. Res!“

Zravnal se je poleg župana stoječi poslanec, na lahko se odkašljaj in spoštljivo izpregovoril:

„Res, težko je tvoje breme splošnega blagostanja, o župan! Breme, ki ti ga je naložilo hvaležno ljudstvo, ni prijetno. Toda kje naj iščemo moža, ki naj prevzame tvoj težki posel. Potreben si nam vsem o župan, kot je potreben oče nežni deci. Znamo ceniti tvoje velike zasluge za našo rodno občino in ljudstvo se vsepovsod hvaležno spominja tvojih žrtev za splošno blaginjo. Dokler ostaneš živ, ostaneš tudi naš — zakaj resnična je naša ljubezen do tebe, o župan!“ . .

Župan je bil vpricho te zatrjevane zvestobe in ljubezni močno ginjen. Globoko se je poveznila njegova trudna in prehlajena glava. Rekel je:

„Hvala Ti, gospod poslanec! Gorke in prisrčne so bile tvoje besede . . . Že dolgo se neprestano žrtvujem za splošno blaginjo. Dragi moji, tako naj ostane i v bodočnosti. Vaša ravnokar izpričana, neomajana zvestoba, Vaša globoka ljubezen in udanost me sili, da postanem mehak . . . Bog Vas živi!“

Debeli svetovalec Medved, ki je stal koncem mize je turbo no vzdihnil. Poznal je že ta navadni uvod slehrne občinske seje in zato se je blaženo nasmehnil. Kaj njemu župan, kaj poslanec, kaj občinske zadeve! On je hotel družbe, vesele, lahkožive, razposajene. Oh, samo da bi bil že konec te odurne seje. Potem pa se začne . . . . Bil je bogat, v njegovem hlevu je stalo 30 glav živine, ki je vsaki dan dražja. Imel je mogočne neposekane gozdove. Na telovniku je malomarno visela zlata verižica in na klobuku se je predrzno sklonilo naprej izivajoče pero. Nekaj se je zganilo v njegovi notranjosti in znil je:

„Prave in resnične besede je izpregovoril gospod poslanec. Micka prinesi liter vina in v kuhinji naj se pripravi piščeta. Ocvrta piščeta! Žejni, mislim, ne bomo sedeli v ti prijazni krčmi!“

Navzočim so se zdele te besede pravilne. Obrazi so se zjasnili, četudi ni noben obraz silil na prešerni ali zadovoljnost izdajajoči smeh.

Seja je bila otvorjena in župan je začel:

„Dobil sem važen dopis. Društvo za varstvo otrok v naših krajih prosi, naj tudi naša občina podpira društvo kar najizdatneje . . . . Otvarjam debato!“

Natočili so vina v že pripravljene kozarce, pokusili so ga in tam v kotu se je vzdignil s svojega sedeža majhen, suh možic in s kričavim glasom dejal:

„Gospod župan! Prosim, da se najprej izreče, ako je to društvo važno“ . . . .

Možic je zopet sedel.

Župan je z glavo pokimal. Poleg njega sedeči gospod poslanec pa je vstal in stavil predlog:

„Sklene se, društvo za varstvo otrok in sirot v našem kraju je silno važno in potrebno. Zato ga iskreno pozdravljamo.“

Župan: „Naj se takoj glasuje.“

Vsi so dvignili roke. Predlog je bil enoglasno sprejet. Dvignili so kozarce in trčili.

Zopet je vstal župan in rekel:

„Dragi moji, dobro ste sodili. Društvo, o katerem govorimo je res važno. V naši občini imamo kakih pet otrok, ki so vredni ali pa potrebni vsestranske podpore. Sedaj so nam le v nadlego. Mi bomo na to društvo napravili prošnjo, da nam vzame teh par otrok, posebno pa nadvse porednega Mihovega Janezka. Koliko preglavic nam napravi ta poba, to je vendar že mnogo preveč. Sedaj je dana prilika, da se tega razbojnika odkrijamo. Zato vam predlagam, dragi moji svetovalci, da naša občina pristopi k temu prekornemu in velevažnemu društvu kot član in sicer z najmanjšim zneskom. Vsi namreč veste, da je vaša občina zelo revna. V našem proračunu se moramo držati zlate srednje poti . . . . Mislim, da je moj predlog pameten . . . . Glasujte torej, dragi občani lepe ribniške doline!“

Vsi so vstali, dvignili roke in nato trčili z kozarci. Debeli Medved pa je zakričal nelepo preko mize:

„Micka, prinesi še en liter. Ali ne vidiš, da sedimo pri praznih kozarcih?“

Temno se je župan ozrl na dekleta.

„Punca, postreži gostom!“

Med tem se je občinski tajnik sedeč pri sosedni mizi zardeval, mešal svoje papirje in se nemirno premikal po stolu. Vstal je končno in ponižno polglasno zašepetal:

„To vendar ne gre. Slavni gospodje, najmanjši znesek znaša le dve kroni.“ — Od daleč je kazal gospodom tiskana pravila prekornostnega in prevažnega društva.

Svetovalci so se začudeni ozirali zdaj na župana, zdaj zopet na občinskega tajnika. Župan pa je jezno zavrnil vmešalca:

„Kar smo sklenili, smo sklenili. Kaj bo tisto?“

Suhi možic v kotu pa je še pridal:

„Tembolje. Damo le dve kroni, na leto. Člani društva pa smo vseeno. Pametno se mi zdi to.“

„Dobro si se odrezal!“ je reklo nekaj glasov.

Svetovalec Kimovalec pa je pripomnil:

„Kaj bi ugibali semintja. — Ni mnogo dve kroni na leto, res. Vendar postanemo člani društva. Vse pravice uživamo, ravnotako, kakor če bi dali sto kron, ampak poglavitno to ni. Poglaviten je naš sklep, da je društvo za varstvo otrok v naših krajih važno. To, mislim, je veliko več vredno, kot pa naš prispevek. Pridružujem se mnenju gospoda župana.“

„Še en liter!“ je vpil Medved in se šele sedaj široko vsedel. Gladko je tekel pogovor. Naposled so prinesli na mizo ocvrte piščance in še en liter. Dolgo so jedli, pili in se pogovarjali. Naposled so tudi zapeli domačo, ljubko pesmico . . .

Medved je naposled zadremal. Ko se je prebudil in ozrl po sobi, je videl, da je ostal sam. Drug za drugim so se zmuzali iz sobe svetovalci, župan, poslanec.

„Bom pa jaz plačal,“ je rekel odločno in napravil malomarno gesto z desnico. Zaspale so bile njegove oči, lica zabuhla, kretnja nerodna.

„Micka, račun povej . . . od te seje!“

Micka je stopila predenj. Računala je:

„Deset litrov vina — osem kron. Deset kruhov — 40 vi narjev. Šest piščancev s salato dvanajst kron in — deset cigar, torej znaša skupen račun dvaindvajset kron.“

Medved se je na pragu opotekel in se nato zagnal po blatni vaški cesti . . . Njegovo pritlikavo, obširno telo se je valilo kakor kroglja — enakomerno in nevzdržema.

Neki večer je sedel pri luči za mizo skrbni predsednik društva za varstvo zanemarjenih otrok in sirot v naših krajih. Glavo je naslanjal na roki in mislil, globoko mislil . . . Pred njim je na mizi ležala čedno spisana prošnja občine Mirnidol za preskrbo petero zanemarjenih otrok . . . Poleg prošnje ste ležali dve kroni.

Imel je težko nalogo ta skrbni predsednik. Če bi bil avstrijski minister, bi demisijoniral.

P. RIVERAIN:

V ALBUM?...

Ko mine enkrat nekaj let,
ti zlata Mira ljubica,
gotovo več ne bom poet,
a lice tvoje: jamica in gubica
in zlati tvoji laski: beli
na glavici uveli . . .

ZOFKA KVEDER JELOVŠEK:

GOVORITE!

Pisatelji imajo lepo navado, da posvetijo svoje knjige ljudem, ki jih spočtutejo, ljubijo, katerim hočejo na poseben način izraziti svojo hvaležnost in prijateljstvo.

Ko sem te dneve urejevala svojo knjižnico, listala to in ono knjigo, ganjena in hvaležva za toliko lepote, toliko poduka, ki sem ga našla v njih, mi je zastajalo oko na takih posvetah pisateljev in posebno dve so se mi zelo dopadle in mi z mehкими mislimi napolnile srce.

Nansen, potovalec severnih pustinj, je napisal na prvi strani svojega obširnega potopisa te le besede; „Nji, ki je krstila ladjo in je imela pogum da čaka . . .“

Nji, ki je imela pogum . . .

Pustila ga je v nevarnost, čakala ga je leta, verjela je v njegovo vrnitev. In on se je vrnil k nji, svoji ženi, pokrit s slavo junaškega in nevstrašenega preiskovalca onih tajinstvenih, ledenih krajev mrtvega severa, ktereга skrivnosti od nekđaj vznemirjajo človeški duh. V mrzli, gluhi, temni in strašni samoti je vedel, da ga čaka doma — ona. Hrabrilo ga je to in podžigalo. In vse svoje delo, muke, trpljenje, strah in vse uspehe, vse je v ti knjigi z ono kratko posveto položil nji v krilo.

In zopet ga je vleklo nazaj, kjer nad večnimi ledeniki sije polnočno solnce, kjer v brezglasni, neskončni severni noči plamti na temnem nebesnem svodu čarobna in skrivnostna severna luč.

Odšel je in se ni vrnil nikdar več.

Ona ga je čakala srčno in pogumno. Meseci so vrstili in leta so minevala a njega ni bilo. Počasi je umiralo upanje, od dneva do dneva je ugaševalo, ki so bili dolgi in težki drhtajočega in brezvspešnega pričakovanja. In tudi poguma ni bilo več in vere ne. Prišel je strah, bojazen, obup. Počasi so glodali srce in težko, težko je spoznala žena, da ga ne bo nikoli več nazaj, da ga ji je vzela mrzla groza večne, neusmiljene severne zime.

Vso to strašno in težko usodo dveh ljudi so mi pripovedovale besede na prvi strani Nansenove knjige: „Nji, ki je imela pogum . . .“

*

Tudi nad drugo posveto sem se zamislila. Prevajč Puškinovega Onjegina je zapisal na začetek: „Zvesti priči mojega dela. ženi moji.“

In tudi te besede so se mi zdele lepe in tople.

Vem, mlad zakonski par je to.

Tiho je v sobi, milo, prijetno. Zunaj so jesenske burje in mraz zimskih noči, v sobi pa je toplo in ugodno. Svetilka sveti a on dela, prevaja. Mirno sedi njegova mlada žena v fotelju in se niti zdrzne ne. Počasi in tiho, brezglasno dihajo prsa. Kakor da ni nikogar v sobi. Srce je srečno in misli se kakor lepe sanje premikajo mimo tihih, temnih očij. On je zatopljen v delo, lepota pesnikovih stihov ga opaja in z bogatim čustvom jih pretaplja v izraze svojega rodnega jezika. Včasih čita na glas, čita original, prisposablja, sprašuje, kako bi se reklo to še lepše, še milozvočnije. Tih nasmeh drhti na njenih ustnicah, ko ga poslušša in njene udane oči so polne razumevanja, globoke so, tople ljubezni polne.

In ko je kajiga gotova mora napisati na prvo stran: „Nji, zvesti priči mojega dela . . .“

*

Izšla sem na ulico.

Bil je večer, in iz delavnic in iz tovaren so vreli delavci in delavke. Šalili so se, pozdravljali so se, pogovarjali ali vse nekako trdo, kakor da jih je sram mehkih besed. Posebno možki glasovi so bili glasni, okorni, trdi in skoraj surovi. In sem mislila: glej, domu gredo k ženam, v družine svoje — znoj svoj jim nosijo, žulje svojih rok jim nosijo in vendar ima malokteri od njih mehko besedo za ženo in otroka.

V majhnih, ubožnih stanovanjih jih čakajo žene, trudne od skrbi za otroke in hišo, bolne in strte od težkega življenja, lačne od siromaštva in vendar pogumne, zvestih src in pridnih rok.

Skupaj hodijo z vami po isti poti, pod istim bremenom pešajo, isti boj bojujejo z vami za kruh in obstanek. Dolgo let hodijo zraven vas z istim korakom. Predčasno izgubivajo lepoto in mladost. In še mnogo bolj trpijo, ko vi.

Pa zakaj molčite?! Zakaj ne govorite včasih: glej te žalje, glej ta znoj, glej moje težko delo, moje življenje brez veselja — za tebe je to! Tebi dajem to. Delam, trpinčim se ali skupaj greva po istih strmih stezah življenja.

Bodite mehki, ljudje! Zakaj vas je sram srca vašega?!

Bodite dobri!

Nikar ne štedite z mehkočo in dobroto in srcem pri ženah in otrocih svojih! Glejte, iz dneva v dan skozi dolga leta, skozi trpljenje in skrbi gredo zvesto z vami po težki, kamniti poti življenja. Zakaj bi jim ne rekli vsaj včasih, vsaj enkrat: Tovarišica moja, žena moja, če greva že skupaj po ti težki poti, po kateri vse hiti, po kateri se slehern prha iz mladosti v starost in smrt — veš, hvala ti! Res, bridkosti poln je dan delavca in kruh naš grenek — ampak v dvoje se laglje trpi. Ti, žena moja, pogumna tovarišica moja, zvesta priča mojega težkega dela in mojih skrbi, malo mi je dala življenje, skoraj nič mi ni dala sreča, ali vsaj to, da nisem sam, da živi nekdo poleg mene in za me. Ničesar nimam, zakaj vse sem že dal, vsak dan sem dajal pot svojega čela in krvave žalje svojih rok. Za te in za otroke naše sem delal in se mučil. Ti si dala svojo mladost, lepoto in morda zdravje v to našo zajednico za me i za otroke; al tudi jaz sem dal brezskrbnost svoje mladosti, delo svojih rok in upanje svojega življenja. Če je kakšna sreča za me, je ta tvoja udanost, tvoja zvestoba, tvoje samozatajevanje, tvoja ljubezen moja sreča . .

To sem mislila.

Ali ne, vem, da nihče ne govori tako s svojo ženo. Vem, da jih je sram mehkih in lepih besed, da se jim ne zdijo možke, niti pametne.

O, in še pes ima rad, če ga pogladi dobra roka, če ga polaska mehak glas.

Samo mi ljudje smo tako neumni, da nas je sram skazovati dobroto človek k človeku. In naši možki znajo kleti in zmerjati in jeziti se, le dobrote ga je sram in mehke besede.

MIJO MLADJENOVIC:

JESENSKA,

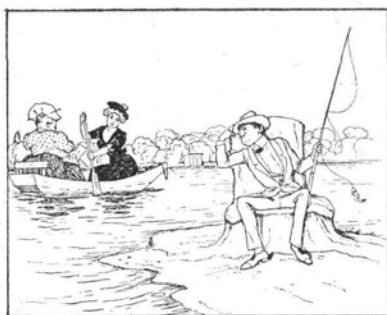
Zdaj ni čas majskih vrtnic,
zdaj čas je hrizantem: —
Dekleto n prej sem dvoril,
zdaj laskam se gospem.

Uvene hrizantema: —
slovo ljubezni dal,
dekletom se in ženam
pri peči bom smejal . . .

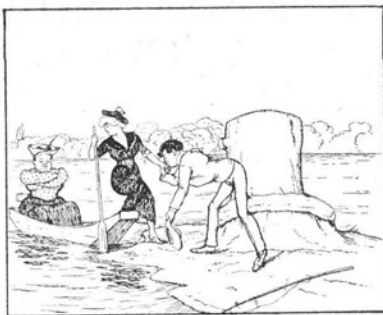

„Privezan.“

Šest slik iz življenja, brez besedila.

I.

II.

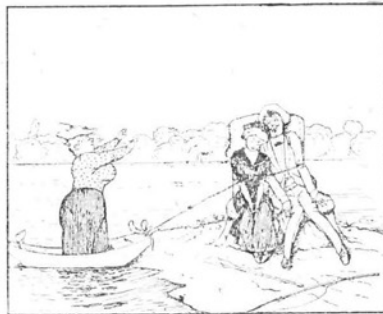
III.

IV.

V.

VI.

MIJO MLADJENOVIC:

SRED POLJÁ.

Žalost pustil sem doma,
pesmi pojem sred poljá;
čez poljano
ti greš z mano,
radost mojega srcá.

Polja vse in travnike
pobelila slana je.
Srce moje
pa gorkó je,
v njem ljubezen vžgana je.

Ko je stopil Kajzar Robotaj čez prag na cesto, se mu je zdelo, kako da se je razjasnilo vse, kar prej ni mogel razumeti. Vsi vrabci na strehi so čivkali le eno pesem in Robotaju se je zdelo, da vpijejo tako po nepotrebem, da bi pobral kamen in bi zalučil vanje; vsi tisti po drevesih so šepetali ono samo skrivnost, ki zdaj ni bila več skrivnost, ampak javna novica, ki je ni treba več šepetati skrivaj med seboj: veter ki je vel preko vasi po poti je nosil seboj danes nekak glas, ki je bil podoben čivkanju vrabcev in šepetanju dreves. In cela vas je bila, kakor da bi bila drugačna, nego toliko let doslej. Od davnih otroških let se je zdelo Robotaju da se ni nič izpremenila, da si je ta in oni sosed popravil in prekril svojo hišo, postavil nov kozolec ali novo gospodarsko poslopje; par dnij je bila stvar nova, potem pa so se je privadile oči in je bilo, kakor da stoji tam na svojem mestu že od nekdanj. Danes pa je bila naenkrat drugačna cela vas; barva hiš je bila druga, okna so gledala drugače, nego sicer, streha soseda Mrmoleta je bila kakor čez noč vsa raztrgana, pot čez vas je bila kakor da je ni videl še nikoli.

„Vedo, vse vedo . . .“

Vse te hiše na vasi so bile prej tihe in molčeče. S svojimi okni in oboji je imela vsak svoj poseben izraz. Včasih se je zdelo Robotaju, kakor da imajo obraze. V resnici so bile kakor glave, pokrite z debelo slamnato streho: okna so bila oči, vrata usta, oboj je bil čelo, nekatere so se držale veselo na smeh, druge čemerno in žalostno. Pri nekaterih hišah se je Robotaju celo zdelo, da so podobne svojim gospodarjem. Toda še nikdar niso bile te strehe, oboji, okna vrata taka kakor danes: okna so se škodoželjno smejala, vrata so zijala kakor da bi hotela izpregovoriti, v obojih in preštreških je bilo nekaj posebnega kakor da tam tiči cela skrivnost.

Včasih na velikonočno nedeljo zjutraj po vstajenju, ko so se vračali domov od procesije, se je zdelo Robotaju, da je vas kakor praznično oblečena in da imajo okna vesel pogled. Nič ni bilo res, samo zdelo se je tako, kajti nihče ni za velikonoč popravil in prenavljal hiš, k večjemu po poti je kdo pospravil nesnago, ker so šli veliko soboto popoldne gospod skozi vas. Toda dan je bil tako prazničen, da se je Robotaju zdelo, da se je cela vas praznično oblekla in da se je prenovila čez noč. Tako je bila tudi danes vas drugačna, pa kako drugačna.

„Le govorite, če veste . . .“ je rekel Robotaj, „vem da veste, zdavnaj ste že vedeli. Zakaj niste povedali?“

Res se je Robotaj začudil, zakaj se ni vas tako izpremenila takoj ono jutro, ko se je zgodilo, zakaj ni takrat zapazil te posmehljive obraze hiš, zakaj! Tako dolgo ni spoznal, da ima hiša soseda Bolesa tako kričeča, odprta vrata.

„Hinavci ste bili vsi skupaj; vedeli ste vsi in ste mi prikri-
vali; skrivaj ste kazali za menoj in si šepetali v svoji nevoščljivi-
vosti. Poznam vas, duše hinavske. Že vaše hiše govore, kaj
mislijo tisti ki so v njih. Kaj se mi smejete tako potuhnjeno,
šele danes, a, a, a?“ Tako je stopal Robotaj skozi vas.

Pot je bila danes široka in kakor da bi se zibala. Na obeh
straneh je bilo kakor da je tma — toliko je bilo hiš in oken in
v vseh oknih kakor da so same glave, same skodoželjne oči,
sami kazoči prsti.

„Aha, glejte, Robotaj — gre . . .“

„Duše hinavske,“ je govoril Robotaj, „kaj me gledate! Kdaj
ste že vedeli! Ali sem jaz kriv? Ali nisem pošteno živel s svojo
ženo. Kaj kažete za menoj, za njo kažite, za . . .“ Beseda je
ostala v grlu. Mahnil je z roko in je šel dalje. Zdelo se mu je,
da se hiše in vsa okna obračajo za njim, vse oči ga spremljajo,
vsi prsti kažejo za njim.

„Kaj zijate sedaj, kaj kažete sedaj, prej bi bili govorili, iz
poštenega rodu smo. Bog ve, kako je z vami, ej! Vsi imate
otroke in hčere, nihče ne ve, kaj mu je usojeno. A pojdi . . .“
Robotaj je hotel odgnati neko nadležno misel. Spomnil se je še
enkrat na vse. Zjutraj je prišel v vežo: žena je jokala pred
pečjo, hči je stala v kotu in je ihtela. Obstal je na pragu in je
vprašal:

„Kaj je?“

„Le sama govori,“ je rekla mati hčeri. Hči pa je zaplakala
na glas.

V tistem trenutku se je Robotaju vse zjasnilo: spomnil se
je, da je na vrtu pohojena trava, da je zid pod oknom odrt, da
je hči postala tiha in otožna.

„In jaz nisem ničesar videl, jaz, slepec.“

Spomnil se je, kako je zadnjo nedeljo čudno namigaval
sosed Mikec, ko je govoril o ženskih jezikih. Govoril je tako,
da bi bil moral razumeti, toda ni razumel ničesar. In tako je
zdaj naenkrat prišla ta novica, tako grozna in resna: prišla je
do njegovih ušes sedaj, ko je že zdavnaj mučila zunaj v svetu
dobro ime njegove hiše; o, kako je to prišlo nepričakovano.
V trenutku je bila vsa hiša drugačna, vsa vas, cel svet . . . Kakor
da je nekaj prišlo v tihi dom, kar bi ne bilo smelo, ker je tuje . . .
Kakor da je nekdo čez noč obesil na streho sramotno znamenje,
ki se ne da nikdar izbrisati. Tako se je zdelo Robotaju v onem
prvem trenutku.

Skrčila se je pest, kri je zalila oči, vseokrog se je stemnilo.

„Ti!“ . . .

Sam ni vedel, ali je udaril ali ni udaril. Strašna sila je
divjala v njem, hotel je v trenutku uničiti hčer, ženo, sebe, dom.

Kdo ve, od kod je vzel oni kol ali kar je bilo. Zamahnil
je in udaril. Nikakega ni bilo, nikakega krika, nikake prošnje;
le eno besedo je slišal.

„Oče!“

In ni niti zamahnil, niti udaril.

„Čemu? Zgodilo se je . . .“

In je prestopil prag ter krenil skozi vas proti krčmi.

In na vasi, kakor da ga je pozdravila novica s posmehljivim obrazom.

„Toliko časa sem že na vasi in ti me nisi niti slišal, niti videl, ha, ha, in v tvoji hiši sem doma, ha, ha, ha . . .“

„Kdo se smeje? Kaj se mi smeješ, a?“

„Cel svet se lahko smeje, ha, ha, ha . . .“

Takrat je Robotaj zaslišal vrabce in listje in vetrove, takrat je zapazil, da je vas drugačna, nego je bila dozdej, takrat je videl da so okna kakor žive oči, da so vrata, kakor režeča se zlohota usta, da so strehe pomaknjene na oboje, kakor lasje na čelo poniglavega človeka. In v vseh oknih toliko glav, toliko oči in toliko prstov, ki kažejo za njim.

„Vrag vas vzemi. Vem, da mi niste bili nikdar prijatelji! Komaj ste čakali, vi, dobri sosedje. Poznam vas, vé duše hianske. Čemu kažete za menoj? Kaj sem jaz kriv? Tam je hči in žena in bajta. Tja pojdite in povejte, kar mislite.“

Tako je stopal Robotaj čez vas in je pospešil korak, da bi bil preje ljudem vzpred oči.

„Tako mi lastna hči pokriva oči . . . O, jaz!“ . . .

Pozdravila ga je na vasi krčma z veselim obrazom; nje okna so se hudomušno smejala, vrata so bila kakor da bi pela veselo pesem, streha je stala nad belimi stenami, kakor kučma kadar zleze od radosti na stran. Edino tu se mu je zdelo, da ni niti glav, niti očij, niti prstov; zato je stopil z odločnim korakom proti nji. Zdelo se mu je, da je ušel vsej oni tmi, ki je bila na obeh straneh poti, polna zbadljivih besedi, polna škodoželjnih pogledov; zato mu je odleglo, ko je stopil čez prag.

V resnici so ga že zdavnaj pričakovali, vsi, ki so bili v krčmi: krčmar in pivci; vedeli so, da bo nekoč prišel tako z zbeganimi očmi, z negotovimi besedami, s težko mislijo na srcu; vedeli so, da bo prišel, kakor hitro bo prišla novica iz vasi domov, od koder je bila izšla. Toda pozdravili so ga, kakor da ne vedo o ničemer in so ga, pozdravili z začudenjem:

„O, Robotaj, kaj pa ti?“

„O, nič,“ je odgovoril Robotaj, „zakaj bi tudi jaz ne prišel enkrat v gostilno; če ženske doma gospodarijo po svoje, bom pa jaz drugod po svoje.“ Ozrl se je radovedno po obrazih. Čemu jim to pripoveduje? Ali vedo, ali ne vedo, kaj je hotel reči? Vsi so mu prikimali.

„Tako je.“

„Vsi veste, kako je. Jaz nisem dal nikomur slabega, moja žena tudi ne. Kdo nama more kaj očitati?“

„Nihče ničesar; Bog obvari.“

„Zato jaz nisem odgovoren, če ni vse prav. Za menoj ni treba s prstom kazati, nikomur nisem ničesar ukradel.“

„Nikomur; Bog obvari.“

„Ako pa otroci ne store dobro, kaj morem jaz za to. Svet je dandanes tak. Lumparjia. Jaz je ne morem zapirati — sicer, kakor je človeku usojeno.“

„Kaj se tako jeziš, Robotaj?“ ga je vprašal pivec-znanec od druge mize.

Robotaj je pogledal obraze okoli sebe: ali vedo, ali ne vedo? Ali govore odkrito, ali se samo hlinijo?

„Kaj boš izpraševal. Kar je, je. Rajši si govorimo odkrito. Nihče ne ve, kaj bo: vsakemu je svoje usojeno: vi imate tudi svoje otroke; lahko se vam zgodi.“

„Kaj boš govoril, Robotaj; ti sebe glej, mi pa sebe,“ je rekel sosed Mrmole, ki je razumel te besede. „Nič ne dolži drugih in ne namigavaj; veš dobro, kaj imaš doma.“

„Sedaj se je začelo,“ je pomislil Robotaj, to je prvo očitanje in koliko jih bo sledilo do konca, do konca . . . Oj, kako je zabolelo!

„Kaj bi tisto,“ je rekel starec s sivimi lasmi, „saj smo možje, nismo babe: pomoško se pogovorimo.“

Robotaj je izpil pijačo in je hotel povedati, kar je mislil; toda premislil se je.

„Res, čemu bi to! Mrmoletu bi lahko razbil čeljusti, ampak kaj bi se pretepal,“ je pomislil Robotaj. „Za vsak greh je treba prestati kazen.“

„Jaz vam tako povem,“ je rekel starec s sivimi lasmi, „ni niti prva niti zadnja. Od nekdaj so se množili ljudje in se bodo, kakor je določil Bog.. Kako je rekel Kristus: Kdor je čist, naj prvi vrže kamen na njo. Zato ni treba med nami nikakih besedi; babe naj klepetajo po svoje, kakor hočejo, ampak nič se tako ne maščuje, kakor očitanje.“

„Niti prva, niti zadnja,“ je ponovil Robotaj sam pri sebi in kakor da se je odvalila mora, ki je ležala na srcu. Brez strahu je pogledal obraze okoli sebe.

„To je vedno tako,“ je pravil pivec pri drugi mizi. „Ljudje zaženo krik, ker je novica, potem pa — vsak ljubi kri svoje krvi. Vsemu se človek privadi.“

„Vsemu se človek privadi,“ je ponovil Robotaj, „vsak ljubi kri svoje krvi. Ona je vendar hči . . .“ In se mi je zdelo, da je osramočen sosed Mrmole in vsi tisti, ki so hinavsko mislili v svojih srcih.

Pomaknil se je v kot in je čutil težko otožnost v svoji duši.

„Vsemu se človek privadi. Treba se bo privaditi. Ali naj pretepljem hčer, ali naj se prepiram z ljudmi. Ali ne trpi sama dovolj in kaj je meni do drugih. Fej! Kaj vse oči, vsi prsti, vsi pogledi, vse besede? Vsak ljubi svoje.“

Toda otožnost je postajala težja in težja; zunaj še zmiraj hodi po vasi novica, prešerna in oblastna, in v tmi se ji smejejo zlohlotni obrazi. In veter, ki veje skozi vas, nosi v nji glas v sosedne vasi, čez vso dolino v svet. Kako bi človek šel skozi vas, da bi ne videl ničesar, da bi ne slišal ničesar.

Robotaj je pil.

„Tudi drugi so se napili ob takih prilikah. Vzemi vrag vse skupaj. Jaz ji ne očitam; človek je mlad, neizkušen . . . Ko bi ne bilo sveta, ko bi ne bilo žensk in besedi. Kaj bi bila potem novica? Kdo bi se jezil in prepiral? Toda ali je tega treba? Ali ne morem reči vsem: kaj vam mari?“

In je pil. Možje so kramljali o svojih stvareh.

„Ni niti prva, niti zadnja,“ je ponavljal Robotaj, „vse gre s časom, rodimo se in umiramo. Ali ni vse, kakor je Bog ustvaril. Svet gre naprej tako ali tako.“

Ni se hotelo zjasniti. Bolj in bolj se je mračilo v njegovi glavi. Ni ga pustila težka nadležna misel; obraz sodeda Mrmoleta ga je motil bolj in bolj.

„Poznam te Mrmole, ti misliš vedno samo na to; hinavske misli imaš, ampak: tebi nič mar, tako ti povem.“

„Nič ne govori, že veš, kaj je tvoja hči.“ Takrat je posegel Robotaj čez mizo in je pograbil Mrmoleta. Dvakrat ga je dvignil in ga je vrgel skozi vrata na cesto.

„Tam govori sedaj ti in cela vas, kar se ti ljubi! Pri nas ne bo nihče stradal.“ Tako je Robotaju odleglo. Za vse one, ki so se mu režali izza oken in ki so kazali s prsti za njim, za vse tiste je kaznoval soseda Mrmoleta, ki je prvi izpregovoril, kar so drugi mislili. Zato je pil Robotaj cel dan in cel večer in je šele po noči odšel domov, ko so spale tme na obeh straneh pota in so v njih spale hiše po vasi. Noč nad vasjo pa je pripovedovala celo novico še enkrat prav tako, kakor se je prigodila.

„Tako je bilo in ni moglo biti drugače; kako naj se človek bojuje zoper usodo. In kaj je svetu mar za enega človeka, ako bi ne bilo med nami ljubezni, da ljubimo kri svoje krvi. Vse drugo pa je, kakor nadležni sosed, ki ga mora človek vreči iz krčme, da si more mirno odpočiti od svojih skrbi. Kajti vsak dan se pojavljajo na svetu novice in morda pride nekoč tako, da to ne bo več novica, ampak dogodek. Oj življenje, kako kipiš, cvetiš in rasteš in glej, na svetu so ljudje, ki se ti čudijo. Kako je mogoče, drugače, nego da je rojstvo tam, kjer je tudi smrt. In vse drugo je naša skrb, ki jo nosim^o za zahvalo, da živimo mi in ti. Tako je določil Bog, tako je bilo in bo na veke.“

Toda, kam je šla novica? Ali je šla spat? Ali se je skrila kje tu pod tihimi strehami, ali je izginila brez sledu? Jutri se bo morda vrnila in bo zopet plesala po vasi in se bo smejala in kričala preko streh, in vaščani jo bodo gledali in se ji bodo smejali: škodoželjno se bodo smejali. Ej, brcnil bi jo, kakor nepo-

trebnega neslanca. Vsak dan se bo morda vračala, vsak dan bo ples in krik. Sčasoma se te bodo morda ljudje privadili, takrat bo zginila; novica je, samo enkrat novica. Vrag jo vzemi! Ali se ne oglašaj zopet? Ali se je vzbudila? „Kaj hočeš ponoči tu na vasi.“ Robotaj je mahal z rokami in se je boril proti neprijetni prikazni, ki ga je obdajala okrog in okrog. Toda ni hotela izginiti.

„Pojdi, kamor hočeš, govori, kar hočeš, vse je res, saj se ne taji . . .“

In se je podal po poti proti domu

R. B. ORIN:

USODA.

Vse tete in strici sklenili:
„Nikamor drugam — lemenat
najbolje . . .“ In jezni odšli so
in nihče ne vidi me rad . . .

In očka se stari vjzel je:
„Zapravi si ves moj denar . . .“
in mati s solzami me prosi
in brat godrnja — gospodar. —

Že trikrat sem sklenil oditi,
a ljubici jaz imam dve —
poslavljat se hodim k obema —
nobena pa z mano ne sme . . .

In sodijo me in sodi me vse:
„Izgnanec — izgubljena duša —
odkoder le pride in kamor le gre,
le svojo naj sodbo poslušaj . . .“

DAMJAN:

NA POKLONU.

Koliko je takih domovanj! Lepa bela hiša, po stenah se vije trta, okna z rdečnimi nageljni pa so lepo pobarvana in gledajo po vasi, po poljih in travnikih tako sladko, kakor gleda kmet po svoji domačiji, po dolgih njivah, ko so mu dale v obilici pšenice, po pisanih travnikih, na katerih je nakosil v izobilju otave.

Tako je bilo na Poklonu . . .

Popotnik, ki je šel mimo se je čudoma ustavil, nehote se je ozrl po beli bajti in si mislel: „Dober gospodar! Bog mu je milosten, gotovo ima žuljave roke. Že obraz razodeva človeka!“

Tako je mislil tudi Lojze, ko je stopal po rahli cesti mimo Slokarjeve hiše, na Poklonu. Slokarjeva Hanca je poškilila z polzakritim obrazom za njim in se zasmejala, da se je Lojzetu srce topilo. Nagnila se je skozi okno in povabila je Lojzeta za tisti večer na dom. Sicer je imela strah pred očetom, ker Slokar ni bil vaju, da bi hodili fantje v njegovo hišo. Zadovoljen bi bil gotovo, da bi se oprijel kedo Hance, toda ni ga bilo človeka v celi fari, ki bi se jim bil ponudil, dokler ni bilo nežnar-

jevega Lojzeta. Hanca je sicer vedela, če vzame Lojzeta, da ne bo prinesel k hiši nič družega kakov šest dni in nedeljo. Pa, kaj bi človek gledal vedno na imetje, saj ima njen oče vsega v izobilju. Ko umre Slokar mora dobiti vse ona, edina pri hiši.

Lojzetu se je smejalo srce, ko je stopal zvečer čez prag. Ko je prišel v sobo, je obstal kakor vkopan v zemljo. Oči so mu plamtele, lica žarela, težko je čakal trenutka, ko pride v izbo Slokar. Čim prej je izrečena sodba tembolje, temmanj časa je treba čakati.

„Bog ve, ali se izide posreči?“ vpraša nesrtpno Lojze, ki si je brisal pot na čelu.

V tem pa prime nekdo trdo za kljuko in vrata se odpro. Hanca in Lojze sta že sedela nekaj časa pri mizi in se pogovarjala.

„Bog daj ljudje!“ pozdravi z odločnim glasom Slokar.

„Ali sme ostati Lojze pri nas?“ vpraša proseče Hanca.

„Komu bi branil! Nismo razbojniki, ne tatje. Vem, čemu si prišel, Lojze! Če ti jo je Bog namenil, čemu bi se protivil božji volji, če ne, se razodene samo. Bog vaju blagoslovi! Res je, da si mežnarjev sin, da nimaš vinarja, niti za dlan zemlje, da je tvoj oče več v gostilni nego doma. Pa naj — poznam tebe, da si fant kakor se spodobi. Berač ima pri meni vedno posteljo, čemu bi branil stopiti sosedu čez prag, če ima blag namen! — Njive so velike, polja široka — le poglej skozi okno, Lojze, dokler vidijo oči — živine poln hlev, hiša kakor nova — samo pamet, Lojze!“

Slokar je odšel, Lojze pa je gledal od začudenja debelo. Ali so govorila usta, ali oči, ali je resnica ali sen? Človek čaka na točo, na blisk in grom, se trese kakor pred smrtjo, nenadoma pa se oblaki pretržejo in posije solnce, tako lepo spomladansko solnce, ki daje pogum in radost. Oči so se smejale, lica drhtela, bojazen je kopnela, odpiralo se jima je življenje z ljubeznijo obujeno in že sta videla, kako sedita drug ob drugem, ženin in nevesta.

* * *

Lojze in Hanca sta bila že čez par let samosvoja gospodarja. Lojze je pospešil z ženitvijo, da bi se Slokar ne skesal. Brez denarja je prišel na tako lepo posestvo, kakor bi zadel v loterijo.

Takrat je bilo Hanci devetnajst let. Slokar je oddal vse iz svojih rok in Lojze je prijel sam za plug, pokladal je sam živini, oči je moral imeti na vseh straneh, skratka skrbi je imel vedno največ.

V začetku je gospodaril Lojze skoro najboljše na Poklonu, Denarja je bilo pri hiši vedno v izobilici. Včasih je postal pred hišo in se zagledal po pisanih travnikih, po zelenih poljih. Spomnil se je na očeta, ki je popival po krčmah, vedno, če je le

imel kaj denarja. Pijanec in zapravljivec je bil njegov oče, da ga ni imel para. Po leti je prodal ali zastavil poslednje škornje in še suknjo, samo, da je lahko pil. Povsodi so se ga izogibali in zapirali pred njim, ženske so se križale, kadar so ga srečale, ker so se ga bale bolj kakor greha; vsak se je obrnil v stran, k večjemu ga je ošvignil z zaničljivim pogledom in pljunil za njim.

Spoznalo pa se je kmalu, da je Lojze mežnarjev sin. Kadar sta se dobila z očetom, sta takoj zavila v najbližjo gostilno in popivala, dokler se je komu zljubilo.

„Glej, Lojze, boljše ti je sedaj, kakor da bi imel najboljšo cesarsko službo. Ni ti treba laziti po Nemčiji, ne po Ameriki, kakor morajo drugi. Denar so ti položili na dlan, postreži si, dokler lahko uživaš“.

Lojzetu so se zasvetile oči, vdaril je z litrom po mizi in naročil takoj novega.

„Prav govorite, oče, kratek je čas na tej božji zemlji. Čemu bi se silil z ovsenim kruhom, če lahko odrežen belega. Vsi so pozabili na vas, jaz nisem pozabil. Prinesli so nam zopet vina, pijte, da boste z menoj veseli!“

„Glej, Lojze, štirje ste vsi; nihče mi še ni dal kozarca vina, klatijo se po tujini kakor greh, nepoznajo svojega očeta, ne svoje matere: oče jim je le očim, mati le mačeha. Edino ti Lojze si se spomnil svojega očeta, siromaka, ki bi moral iti skoro k onim, ki stoje kraj ceste in drže klobuk v roki in prosijo, da se jim vrže kaj malega. Daj, pij Lojze, da pozabiva na vse nadloge, trenotek radosti zasluživa za to grenko življenje.“

„Da vam povem! Zdi se mi, da je že tega našega življena čez mero. Nismo ljudje, ki bi bili vredni majolke vina, kakor pravijo drugi. Nekateri robotajo, da se jim krivijo noge, jaz pa že posedam dokaj časa po krčmah celi dan, vsak, ki me ugleda, me pogleda po strani in najrajše bi me udaril in pritisnil pod mizo. Prišel sem k denarju, kakor slepa kokoš k zrnu — že to je bilo neumno — zapravil ga bom pa še bolj po neumnem. Nima teka! Tudi pri meni se vidi, da sem vaš sin.“

Mežnar se je nasmehnil, prijel kozarec in ga obrnil.

„Lojze, poslušaj svojega očeta! Hodi kakor ti je lažje, ne izprašuj ljudi, če smeš iti na evo ali na desno. Vajeti imaš ti . . . Kaj bi neki mislil . . .“

„Eh, saj je res najbolje!“ pomežikne Lojze z zaspanimi očmi. „Najbolje je živeti, že vidim, kakor nanese ura. Čemu skrbi, čemu nepotrebnih besedi.“

Sklonil je glavo na mizo in zadremal . . . Mežnar pa ga tudi ni več poslušal, tudi njemu je padla glava na mizo, z vinom polito in spala sta oba — mežnar in njegov sin.

Kakor voda, ki je tekla po Poklonu, je odtekala sreča in z njo vse veselje in moči ter resnost za gospodarstvo. Slokar je opravljal, dokler je mogel vse, če ni bilo Lojzeta doma, a tudi njemu so opešale moči, moral je zlezti na zapeček in čakati le

še smrti. Lojzetu je dajal vedno nauke in ga svaril, ali Lojzetu je bilo, kakor bi metal bob v steno.

Hanca se je sklonila k oknu in pričela ihteti. Gledala je zopet po Poklonu in čakala na Lojzeta. Voda je šumela v potoku, svetlikasta noč se je lovila po strugi. Hanca je plakala poltiho in božala malega Tončka v naročju. Bil je star že poldrugo leto, toda noge mu še niso služile in izpregovoril še ni besede. Lica so se mu svetila, oči so gledale venomer Hanci v obraz, niti krenila niso, le včasi so pomežiknila, usta so se zakremžila in izpustila kričav glas. Hanco je zbolelo, ko je čutila, kako strašno breme ji je naložil Bog, kakoršnega ni mogoče odložiti celo življenje. Pokora brez greha, nezaslužena kazen!

Sklonila se je še niže k njemu in ga poljubila.

„Povej, Tonček, kaj sem zagrešila, da me je Bog tako kaznoval?“ Tonček pa je zazeval, omahnil z roko in jo vdaril po licu.

Hanca je vzdrtela, vtille so se ji sloze in padale Tončku na lica.

Vdarjalo je že polnoč in trdi koraki so vdarili Hanci na uho, in vrata so se težko odprla.

Na peči se je probudil Slokar. Luč ga je slepila; ko pa je ugledal Lojzeta, ki se je lovil po izbi, je vstal in najraje bi bil izlil vso jezo na Lojzeta.

„Čudno, da si še prišel na Slokarjevo!“

„Kaj pravzaprav hočete?“

„Bolje bi bilo, da bi te nikoli ne poznal, ne jaz in ne Hanca!“

„Če bi imel kaj čutov — poglej Tončka . . . drug^a nadloga; tvoj sin, tvojega očeta kri! Ne križajo se ženske zastonj, kadar ga srečavajo. Vsled greha storjenega, že bogvekje, se vleče pokora na vse strani kakor kuga. — Zato nimaš besede . . . ?“

„Imej pamet Lojze!“ zajoče tudi Hanca. „Poglej na Tončka, spomni se svojih obljub, ali imaš še srce?“

Lojzetu se je zavrtilo v glavi in opotekel se je k postelji, kjer je ležal mali Tonček in Hanca. Iz polpijanil oči, svetlih in motnih, se je zasvetil drhteč in proseč pogled, obremenjen z grehom; gledal je Hanci v obraz in sklonil glavo na posteljo.

„Moj dragi Lojze, prosim . . . prosim . . . poslušaj svojo Hanco, izpolni mojo prošnjo, izpreobrni se! Bodi doma, kakor v začetku, ne izgublaj življenja v pijači.“

„Nevem, kaj se godi z menoj! Odpusti Hanca, nevem odgovora . . . Kako strašno mi je, daj mi roko . . . odpusti . . . Vode se napijem, strašno me žeja! Kmalu pridem!“

Lojze je vstal in šel skozi vrata, tiho se je splazil skozi vežo in izginil v temi . . . Hanci pa je bilo tesno, skrivala je glavo v blazino, poslušala, kedaj zasliši zopet Lojzetove korake,

kedaj se odpro zopet vrata. Lojzeta pa ni bilo, izginil je bil v temi, samo potok je hitel za njim in bil priča, ko je zapljuskalo v tolnunu in kmalu je stala voda zopet tiho in mirno kakor poprej . . .

ZA GOSPODARJE IN GOSPODINJE.

Za božična darila ne kupujte otrokom dragih igrač. Kupite jim kaj trpežnega in priprostega, kar ne razbijejo že prvi dan. Večkrat imajo otroci večje veselje s priprostim vozičkom, s punčko, kateri je mati sama sešila oblekico, z mizo in stolmi, ki jih je oče sam napravil, kakor pa z razno svileno in komplicirano šaro. Ne razvajajte jih! Tudi druga darila naj bodo otroku primerna; ne raznih nacifranib klobučkov, žameta in svile, ki ni za otroke.

Tudi darila, ki jih kupite prijateljem, sorodnikom, služinčadi, naj bodo primerna Vašemu stanu in stanu onih, ki jih obdarujete. Naj darilo ne slepi samo oko na prvi pogled, ampak naj bo res solidno v vsakem oziru. Dajte rajše manj a to naj bo dobro, lepo in trajno.

*

Strehe, ki so pokrite s šindli, si lahko gospodar sam utrdi proti ognju. Namaže naj jih s smolo in posuje z moko (peskom) od opeke ali ilovice. To je treba trikrat ponoviti. Taki šindli so mnogo bolj trpežni in ne segnjijejo tako hitro. Tudi stare šindlaste strehe se lahko namažejo in bojo trajale par let dlje.

*

Sadno drevje ne uspeva, če je zaraščeno prav do debla s travo. Zdaj po zimi naj se zemlja okoli vsakega drevesa okoplje, zrahlja in pognoji. Tudi zalivati je treba včasih, če je dolga suša, pa naj bo po zimi ali po leti. Ali ne z mrzlo vodo, ampak s tako, ki se je na solncu malo ugreala.

*

Vrt naj si gospodinja sama pognoji s pepelom, sajami, vapnom, ali kar je že takih odpadkov pri hiši in prekoplje zemljo že čez zimo, da se gnoj v zemlji dobro preleži. Senčnata mesta so dobra za salato, špinačo in rabarbaro. Semena je treba vzeti tudi za vrt najboljše vrste. Kdor slabo seme seje, žanje plevel.

*

Zdaj po zimi se večkrat pogosti znance ali kakšnega gosta s suhimi klobasami in s šunko. Šunka, tudi najboljša, izgleda bolj okusno, če je lepo narezana. Zato ni potreba posebnih priprav, kakor jih imajo po mestih v delikatesnih trgovinah. Zado-

stuje, če se nož nad štedilnikom dobro ogreje, da je vroč, potem reže, da je veselje.

*

Dekleta naj si že zdaj vsadijo vršičke pelargonij, rožmarina in nageljnov v tegle. Postavijo naj jih v sobo na okno, zalivajo nekoliko, tako da se bo rastlinica spomladi lahko že presadila v drugo večjo posodo, v novo svežo zemljo. Stare cvetlice naj se porežejo na krajih, vse suho listje naj se odstrani proč; zalivati ni treba mnogo ali mora se varovati pred mrazom.

*

Po zimi nikar ne pozabite večkrat na dan prezračiti sobo. Tudi po noči je treba skrbeti za čisti zrak, še bolj ko po dnevi. Posebno po deželi spi v eni tesni izbi po več ljudi, večkrat po šest, osem, deset in še več a okna so vsa zabita in zaprta. Zjutraj vstanejo taki ljudje vsi bledi in medli. Boljše je spati v mrzlem, kakor pa v takem vročem in nezdravem smradu. Sploh bi se moralo vsak zvečer predno se vleže, odpreti okna in vrata in sobo par minut dobro prezračiti. Res pride malo mraza v sobo, ampak v postelji se človek hitro ogreje in spanje v dobrem zraku je pol zdravja. Gospodinje naj po zimi še večkrat znesejo posteljnino ven na dvorišče, da se dobro presuši in prezračí. Posebno, če je bolnik v hiši, je treba storiti to vsak dan. Kakor zrak je tudi solnce zelo važno za naše zdravje. Otroci in slabotni ljudje morajo tudi po zimi na zrak in na solnce. Stanovanja, v ktera solnce nikdar ne posije so nezdrava in škodljiva.

*

Po zimi potrebuje človek več hrane, kakor po leti. Telo se mora braniti mraza in treba mu je več goriva. Zdaj se prenesejo bolj težke in mastne jedi, ki bi nam v letni vročini gotovo škodile. Namesto da daje gospodinja svojim ljudem žganje ali vino „za pogreti“, naj jim rajše odreže košček slanine. To ravno toliko stane a je za telo mnogo bolj zdravo. Žganje, slivovica, borovnica in likerji samo slepijo žalodec, nič ne koristijo in škodujejo jako živcem in možganom. Namesto štamprla, rajše dober zajutrak na mizo. Dobre žgance h kavi, posebno otrokom. Tako revše ima daleč v šolo, celo dopoldne sedi v šoli a doma dobi malo kave in zemljo ali tenak košček kruha. Dajte jim rajše dobrozabeljenih koruznih žgancev zjutraj, pa bo otrok lahko izdržal do popoldne.

JOŽICA:

KO PRIHAJAŠ...

Počasi tiho, pada sneg z neba,
že drevje, pota so pobeljena,
ko, sem po stezi lahko prideš ti,
se sneg mi v tisoč cvetov spremeni.
Počasi tiho pada sneg z neba...

Občutkov nežnih polno je srce,
o sreči moji sapice šume;
v ljubezni zdaj ne čutim da je mraz,
saj kmalu zopet vidim tvoj obraz.
Občutkov nežnih polno je srce...

Malo potrpljeja.

Čuvaj: „Tukaj je prepovedano jezdit, ta pot je le za pešce.“
„Le potrpite malo, saj bom takoj na tleh.“

Iz letovišča.

Letovištar: „Na občinski hiši nabit vremenško poročilo je za vsak dan ugodno, dežuje pa neprenehoma.“

Posestnik: „Veste dragi gospod, naše olupševalno društvo stori vse kar le mogoče.“

Iz gospodarske raztave.

Predsednik komisije: Nace, vaš vol je odnesel prvo ceno . . . !”

Nace: „O strešnea! Prec mu morm jet povedat, tot vam bo vesev!“

Pri skušnji.

Profesor medicine: „Torej, voda vsebuje nebroj bakterij in bakterij, kaj je treba z njo napraviti?“

Kandidat: „Piti se je ne sme . . .“

94. Uganka.

Fr. Roj ec, Radovljica.

Beri me naprej, obrni me okrog,
moje se imé nič ne izpremeni,
Prav takó pa tudi mojih dolgih rok
zla lastnost zvestó se vedno me
drži.

Vsled lastnosti te črtijo me povsod
ter preganjajo kot húdo divjo zver;
oboroženi sledijo mi na pot,
zvitost moja pa jim večkrat zmeša
smer.

Kdor ničesar nima tisti se za mé
né zanima dosti in jaz ga zato
puščam v miru in le tja, kjer se
blišče
dragocenosti, obračam rad okó.

V nočni témi jaz najlože se lotim
posla svojega, podnevi pa spim kjé;
tam, kjer svoje delo srečno do-
vršim,
kmalu se rodijo kletev in solzé.

Tudi časopisi imajo vsak čas
dosti opravila in skrbi z menoj;
toda zanje se le malo zmenim jaz,
glavno meni je, da polen žep je moj.

Brezštevilkokrat v temnicah že
strašná
za predrznost svojo sem se pokoril
in premnogokrat pod mečem in
vrvjó
svoje grešno sem življenje izgubil.

Vendar me nobena sila, moč doslej
z zemske krogle iztrebiti mogla ni,
in kot sem dozdam, še živel bom
naprej,
dókler zemlja bo imela kaj ljudi!

Menim, da sedaj, ko tukaj vam takó
sem odkritosrčno izpovedal se,
lahko izpoznal po tem takoj me bó
vsak, kdor nima puhle slamnate
glavé!

95. Logograf.

Ivan Sever, Ljubljana.

Delavec ima k —
kmetu služi v —
v izbi stoji st —
v juho treba s —.

96. Vizitnica.

Anka Čepin, Brežice.

Fran Kosaniminič

V imenu je skrit poklic osebe.

97. Besedna uganka.

Vinko Snežničanov iz Kajte-
briga.

Ko v gozdu se jaz porodim,
življenja se tam veselim,
možiček gleda me vesel,
nejrajše domov bi me vzel.

Ko zjutraj se jaz prebudim,
nesnago iz hiše podim,
me vzel je možiček na dom,
breplačno služila mu bom.

98. Številna uganka.

Milka Resch, Mengeš.

Kakor v življenju se veselimo
12345678 tako se po smrti bojimo
92345678.

99. Tajinstveni napis.

Srečko Ogrizek, Šiška.

L. und er A. da mič.

Rešitve ugank v II. številu.

86. 4 se mora $8 \times$, 9 se mora $8 \times$, 8 se mora $2 \times$ prečrtati. 88. Hefajst, lonec, boter, delavec, Ant. Aškerc, gorkota, sreda, gorje, narcisa. 89. R, lan, jedro, nedelja, tacar, oko, i: Radecki. 90. Zdravnik. 91. V, miš, Nanos, vinotok, Vrtec, Sod, k. 92. Pri konferenci. 93. Čebula, čebela.

87.

P	r	i	j	a	t	e	l	j
D	e	l				l	e	D
o	k	o				o	k	o
m	i	r				R	i	m
a	n	â				A	n	a
č	e	p				p	e	č
i	k	s				s	k	i
P	r	i	j	a	t	e	l	j

LISTNICA UREDNIŠTVA.

P. A. Vaš sestavek o umrlemu vaškemu učitelju Vam dela vso čast, vendar je bolj podoben nagrobnemu govoru, kakor pa umetniški črtici. — **Repnik.** „Čevljar in vrag“ je že strašno stara pripovedka in težko je vplesti v pripovedovanje zopet kaj zanimivega in novega. Meni se zdi samo stara in ne kratkočasna. — **Brodarjev.** Zdi se mi, da pretirano opisujete zaničevanje, s katerim baje ljudstvo obsipava nezakonskega otroka. Tudi že v najbolj odlegli hribovski vasi smatrajo človeka človekom in ga ne sodijo po tem, kaj je bil njegov oče ali mati. Tudi v drugih črticah je mnogo nenaravnega in prisiljenega. — **Neki Poljančev** mi je poslal zelo duhovito pisan „dnevnik mlade dame“ in ga naslovil „Prijateljici“. Stvarca je res naravnost imenitna, zabavna in originalna: ima samo eno pogrško, da je od kraja do konca — ukradena. Če se ne motim je znani mažarski pisatelj Molnár autor te fletne in dražestne črtice. — Prevajati tuje stvari in izdajati jih, četudi pod pseudonimom za svoje, je prav navadna in nesramna — tatvina! Isti gospod „Poljančev“, ki se skriva včasih tudi pod imenom „Slavoj Josipovič“ mi je poslal tudi neko črtico o automatu. Ker tudi ta reč zelo dvomljivo diši po plagijatu, sem oboje vrgla v koš, da morda kakšno drugo uredništvo ne sede temu prevejanemu poštenjakuviču na limanice. — **Seljan.** Mislim, da v verzih niste tako srečni, kakor v prozi. — **Silverin.** Vaša pesmica se bi prav lepo podala v kak mladinski list. Jaz sem z pesniškimi proizvodi obskrbljena. — **Vipavski.** Jej, jej, to je poezija!

Roža na vrtu stala je,
sladko se mi nasmejala je.

Toda roža vsehnila je,
mene na svetu zapustila je.

— **Vinko.** Dragec, še precej vode bo steklo po Ljubljani predno bodete Vi pesnik. — **Vojak.** Vsekakor je veselo znamenje, da se tudi Vi utegnete zanimati za literaturo, vendar se mi Vaša pesem, žal, še ne zdi zrela za tisk. Napišite v prozi kakšno črtico o doživljajih Vaših vojaških let. — **Lavorinska.** Vaš „čolniček“ se ziblje po jako grčavih verzih. Ne morem natisniti. — **Sneženski.** Balada zahteva nek dostojanstven in mogočen tok pripovedovanja, ki pa se Vam, po mojem mnenju, nikakor ni posrečil. Če je balada res narodno blago, zapišite jo tako, kakor jo slišite od ljudstva in pošljite jo „Slov. Matici“. — **Cvetan.** Vaša zadnja stvar je bolj slaba, kakor so bile lanjske črtice. Ne morem vporabiti. — **Sagra.** O tistemu blaznemu revežu v Gorici so mi poslali že vsi goriški študentje svoje črtice. Eno sem natisnila, to je mislim dovolj. Kaj je v Gorici res taka težava za literarne snovi? — **Celovčani** so strašno ali prav „netalentirano“ zaljubljeni. Pošiljajo mi cele notese pesmi. Gospodje, preveč blagoslova! — **France.** Počasi, prijatelj, počasi! V prihodnji številki ne nikakor ne gre tiskati Vaših pesmic, ker sploh pesmi niso. — **Sotrudniki** prosim lepo, da pišejo razločno, da dovoljno frankirajo svoja pisma in mi pošiljajo same lepe, pametne, ne predolge a prikupljive sestavke, ki so primerni čitateljskemu krogu „Domačega Prijatelja“.

= Oglasi. =

Naši gg. odjemalci dobijo kakor običajno tudi za leto 1911 praktičen zapisnik in stenski koledar s slikami prof. Jar. Věšina. Krasna oprema tega koledarja Vas bo gotovo presenetila. Gospod prof. Věšin nam je obljubil, da bo naslikal štiri podobe iz življenja Bulgarov, med katerimi živi že leta in leta kot profesor in dvorni slikar bulgarskega carja. Njegovi originali bodo predstavljali: Pomlad, oranje, Poletje, mlatenje žita (s konjmi), Jesen, lov in Zima, gozdni motiv. —

Naš koledar za leto 1911.

NEBOGNA NA PLAČILA:

Prilobčujemo seznam došlih plačil, od katerih ne vemo, komu se imajo odpisati. Blagovolite nam pomagati. Ali je bilo naročilo poslano na napačno addresso, ali je pa plačal kdo drugi; so pa tudi plačila, kjer ime sploh ni bilo navedeno. **Prosimo:** Napišite vedno svoj naslov že pri naročilu, kakor tudi pri plačanju.

Pošiljatelj		Dan	Post. hranil.	Pošiljatelj		Dan	Post. hranil.
Bevar Zof.	Svibno	26/5.	10 4:50	Matica Stjep.	Stenjevas	9/9.	05 4:50
Borštvar Jos.	Litija	20/1.	10 4:40	Mavrič And.	Kojsko	26/1.	09 4:50
Bukovec Val.	Semič	24/7.	07 4:5	Mečujl Ivan	Kastav	21/11.	06 5—
Dolenc Fr.	Bačne	23/3.	08 4:15				(Pošt. nak.)
Jan Matevž	Zaveršnik-Litija	4/8.	10 4—	Menart Andr.	Kalce	30/9.	0 4:50
Jeriha Mih	Zadvor	15/5.	09 4:50	Milavec Ivan.	Postojna	12/5.	06 4:50
Kejžar Mat.	Sorica	5/11.	08 4:50	Niklich Helene	Koper	12/7.	0 4:50
Kocian Fr.	Savaden	14/10.	10 4:50	Oblak Ana	Vrhnika	30/8.	06 4:50
Kopač Mara	Rakovnik	18/5.	09 5:50	Otavnik Mart.	Štore	9/10.	10 4:50
Kvalj Marija	Tržič	2/1.	07 4:50				(Pošt. nak.)
Kuhar Anna	B. Bistrica	8/11.	07 4:50	Pančič Jos.	Bribir	2/8.	10 4:50
Kuralt Janez	Cerklje	19/4.	09 4:50	Perčič Jos.	Sabitna	30/10.	06 4:50
Lavtar Fr.	Zelezniki	8/3.	07 4:50	Poljšak Alb.	Kobern	23/10.	05 4:50
Lubej Mar.	Gradiš	4/3.	07 4:50	Prebiv Joh.	Smera-Brezovica	14/10.	05 4:50
				Raunegar Ant.	Tösling	20/10.	06 4:50

Pošiljatelj		Dan	Pošl. hranil	Pošiljatelj		Dan	Pošl. hranil
Reisman Mat.	Sv. Jakob	24./4.	07 4:50	Svetina Jos.	Žaljna	9./3.	09 4:50
Rozmar Andr.	Smalkovo	6./4.	07 4:50	Škerjanc Ivan	Blato	8./10.	09 4:50
Stankovič Milan	Bavanišče	6./11.	05 5—	Zakrajšek Fr.	Sp. Slivnice	26./8.	08 4:50
			(Pošt. nak.)	Zupančič Jak.	St. Jurje	21./7.	08 4:50
Stebe Janez	Podboršt	30./4.	08 4:50	Zupančič Joh.	Slovenjvas	1./7.	08 4:50

Nepodpisana plačila.

Kraj ali pošta	Dan	Pošl. hranil	Kraj ali pošta	Dan	Pošl. hranil
Badljevina	12./6.	10 4:50	Ljubljana	10./8.	10 8:14 (Pošt.-nak.)
Boh. Bistrica	3./5.	05 4:50	Moste pri Ljubljani	4./9.	10 4:50
Celje	12./6.	10 4:50	Šostanj	16./11.	09 4:50
Sv. Jakob v Rožu	3./5.	07 4:50	Žiri	20./12.	06 4:50

Sadni soki „Julep“.

Po izteptani, ali rekel bi, po razvoženi široki cesti ostalih naših izdelkov, so se pred nekaj meseci napotili tudi naši sadni soki v širi svet. Ker zveni njih ime „Julep“ za uho tuje in ker so našim odjemalcem nekaj nenavadnega, treba je nekoliko pojasniti.

Sadni mošti niso niti na Češkem kaj nenavadnega: v času, ko se pri nas trta še ni sadila in pozneje v krajih, kjer ni uspevala, ali pa ko ni obrodila, pripravljali so si naši predniki prijetne pijače iz sokov raznih vrst sadja. Tak mošt naš „Julep“ vsekakor ni. Razlikuje se po vsebujoči snovi, ki je enim silno priljubljena, drugi se je pa bojijo in jo preklinjajo, namreč po alkoholu. Mošti vsebujejo tudi alkohol, sadni soki „Julep“, pa so alkohola prosti, čeravno se jih pripravlja iz enakega sadja.

Vzrok te bistvene srazlike tiči v pripravljanju sadnih sokov. Ako se prepustijo iztisnjeni sadni soki samemu sebi, navzamejo si kvasnic, ki provzročijo kvašenje, pri kojem procesu se spremeni sladkor soka v alkohol. Če se pa izogne kvašenju s tem, da se v soku nahajajoče kvasnice zamori ter zabrani pristop novim, ostane sok prost alkohola. To se vrši pri naših sadnih sokih „Julep“.

Te lastnosti so karakteristične za sadne soke. Uporabljati se jih ima tam, kjer se ne pije alkoholnih pijač.

„Julep“ se razven tega odlikuje še z drugimi dragocnimi lastnostmi: pri iztisnjenju sadja se razkroji čreslovina in ostane v soku; ker pa ista ni prebavljiva, značno draži prebavljalne organe ter povpešuje in olajšuje prebavljanje. Radi tega imajo sadni soki važen vpliv na hitro menjavo snovij. Ceni se ga tudi radi drugih snovi, katere vsebujejo sadni soki: razne sadne kisline, ki dražljivo vplivajo na želodčno in črevno žleznico, da v večji meri izločujejo prebavljalne soke, povpešujejo, da se prebavljanje hitrejša in

pemeljitejšje vrši in podpirajo redno prebavo snovij, če se ga traviloma uživa. Sadni soki „Julep“ so namenjeni zlasti osebam, ki nimajo teka vsled slabega prebavljanja in ki trpijo vsled nerednega prebavljanja na zaprtju.

Sadni soki „Julep“ imajo še eno dobro lastnost: ker so prijetnega ukusa, se jih more zavžiti v večji meri in piti neprenehoma daljšo dobo. Vsebujejo pa tudi večjo množino vode katero ima od narave sok sam in radi tega prav dobro vplivajo na ledvice, katere ta-korekoč izplahnejo ter iz njih, kakor iz celega telesa odvajajo potom moče hitro in temeljito vse škodljive in nepotrebne snovi. Radi tega se „Julep“ posebno priporoča osebam, pri katerih ledvice same ne izvršujejo zadostno svoje naloge, t. j. onim, ki trpijo na vnetju ledvic, srčnih napakah in naboлезni kit, zlasti pa na zapnitvi arterij.

Vse te navedene lastnosti usposobljajo sadne soker kot najprimernejšo pijačo za slabokrvne in nervozne, za noseče in slabotne žene, za otroke in bolnike, pri mnogoterih boleznih; zlasti pri vročini, kjer potrebuje bolnik mnogo hladilnih pijač, kakor limonado in mleko, ki se mu kmalu pristudijo, dočim mu služinaš „Julep“, lahko bi rekel kot zdravilo; ker bolnik, ki ima vročino ne zahteva samo tekočine, temveč tudi sredstva, ki povspešujejo odvajanje prebavljenih živil in moče.

Če tako govorimo o „Julepu“ se dozdeva, da je ta pijača samo za bolnike. Bila bi za „Julep“ krivica in škoda teh, kateri bi si to domišljevali.

Dokazali smo, kako pripraven je „Julep“ za bolnika pri različnih boleznih in s tem hočemo le potrditi, da jim prija, kako torej šele zdravim! O tem, da je „Julep“ za vsakogar idealna pijača, nam potrjujejo naslednja priznanja:

Josip Bárta, mizar, Mukařov p. Malá Skála. Slišal sem o izvrstni kakovosti Vašega „Julepa“. Naročam si ga na poskušnjo 10 steklenic.

Josip Bittner, učitelj, Mnichova Hradiště. Na poskušnjo poslani jabolčni „Julep“ nam izvrstno prija; zlasti mešan s sodovo vodo je izborna pijača, ki takoj ugasi žejo. Prosim, pripravite mi 50 steklenic, za kar se oglasim v kratkem.

Josip Hasilík, dijak, Příbor. Vaš izvrstni sok „Julep“ me ni varal. V bistvu nadomestuje sadje in grozdje. Priporočam ga zlasti onim ljudem, ki mislijo, da bi po meseni jedi umrli od žeje. Ta učinkuje kot majnikova rosa in duhti kot pomladanska sapica.

Josip Hrdina, oskrbnik grofije, Novy Dvůr p. Český Krumlov. Blagovolite mi zopet poslati 20 steklenic „Julepa“. Zadnjikrat mi je ugajal izvrstno.

P. Ladislav Kaufmann, knezoškof, svetnik in župnik Krinth na Koroškem. Vračam Vam 10 praznih steklenic od „Julepa“ in Vas prosim, da mi pošljete na postajo državne železnice Nötsch kar najpreje, že pri zadnji pošiljati dogovorjenih 50 steklenic „Julepa“, ki je zelo dobra osvežujoča in očiščevalna pijača.

Josip Panoch, krojaški zavod, Č. Budějovice. Naročenih 20 steklenic „Julepa“ sem sprejel v popolnem redu ter Vam naznanjam, da mi zelo ugaja. Kakor hitro ga izpijem, naročim ga zopet.

Marija Rittrová, trgovka, Březové Hory. Vračam Vam prazne steklenice od „Julepa“ in omenjam, da je to izvrstna pijača, posebno osvježujoče učinkuje pri bolnikih. Priporočala ga bom vsakomur.

Božena Urbánková, soproga veleposesnika, Oujezdic p. Týnec. — Ker je Vaš „Julep“ zelo prijetnega vkuša in ker se zlasti pri kataru tako dobro obnese, si ga zopet naročim 50 steklenic.

M. U. Dr. Fr. Zatloukal, kopališčni zdravnik, v Karlovih Varih. Zahvaljujem se Vam za poslani „Julep“ in z veseljem potrjujem, da je ta popolno nadomestilo alkoholnih pijač in da se izvrstno obnese pri jeternih in protivnih boleznih.

Pripravno steklenico

za Vydrovo žitno kavo priporočamo vsem svojim gg. odjemalcem. Ima zabrušen zamašek, tako da se v nji kava v doglednem času sploh ne izdiši. Gre vanjo skoro cela poštna pošiljatev, ker drži 8 litrov.

To steklenico dajemo za tovarniško ceno: **2 K 20 v.**, zabojček 48 v., poštino pa plačamo tukaj in si jo zaračunamo.

Polne steklenice ni mogoče pošiljati, ker bi se razbila.

NOVOST. STEKLENICE ZA VYDROVO OTROŠKO MOKO.

Za večkratno potrebo, priredili smo za našo otroško moko steklenice. Kupite si jo enkrat za vselej, z daljšo množino jo pa le dopolnjujete. Je lepe oblike, iz čistega belega stekla za 80 vin. Napolnjena 3 K 20 vin. Z ozirom na steklenico pre naredili smo tudi zamotanje za celi $\frac{1}{2}$ kg. Vydrove otroške moke.

Mnogo mamic naroči 3 kg. moke naenkrat, ker taka pošiljatev gre poštine prosto. Komur ljubo, blagovoli si to steklenico naročiti. Na konec ostane gospodinji vedno praktična bodisi za kavo, sadje in t. d.

VSEBINA: MARIJA KONOPNICKA: Dim. — P. RIVERAIN: Izgubljeni sin. — LUCE KRŤ: Za otroka. — P. RIVERAIN: V album? ... — ZOFKA KVEDER JELOVŠEK: Govorite! — MIJO MLADJENOVIČ: Jesenska. — MIJO MLADJENOVIČ: Sred polja. — IVAN LAH: Novica. — R. B. ORIN: Usoda. — DAMJAN: Na Poklonu. — Za gospodarje in gospodinje. — JOŽICA: Ko prihajaš ... — Smešnice. — Uganke.

Vydrova žitna kava.

Navodilo za pripravljane je priloženo vsaki pošiljki. Ne podcenjujte, ljube gospodinje, skrbnega pripravljanja. Blagovolite nadzirati tam, kjer je ne kuhate same, da ne bi bilo slabo pripravljane dobremu imenu Vydrovke v kvar, da bi ostala vedno priljubljena tam, kjer je že vpeljana in kjer je bila doslej dobro pripravljena. Če kupujete Vydrovko pri Vašem trgovcu, zahtevajte vedno izključno Vydrovo kavo, ker se večkrat zgodi, da ponujajo podobne izdelke s tem imenom. Ne prodajamo je ne v vrečah, ne v sodih, vsled česar bi se morala razpečavati v trgovinah na drobno.

Ne pridevajte Vydrovki cikoriije in če že, potem le v neznamni meri. Iz cikoriije ni mogoče pripraviti pijače brez zrnate kave, dočim prav dobro iz Vydrovke. Če rabite zrnato kavo, pridajte je k večjem eno tretino. Zadostuje pa tudi manj in zato kupujte rajši boljše vrste, če so tudi najdražje. Če prevdarjate in če Vam je ležeče na dobrem uspehu, zlasti kar se tiče okusa, ste tudi pri dragi kavi na boljšem.

Otrokom sploh ne ponujajte zrnate kave. Pijejo naj rajši Vydrovko in videti bo na prvi pogled, da jim prija, ker ne vsebuje kafeina kakor zrnata kava, nasprotno, ona ima redilne snovi, kar pogrješamo pri prvi.

Vydrova tovarna hranil

Praga VIII.

(C. k. poštni urad, Praga 22.)

3 v znamka,
če na drugi strani razven naročila ni pripisane nikake pripombe,
sicer pa 5 rin.

Cenik:

Vydrova žitna kava poslana posebej v platnenih vrečkah poštnine prosta 5 kg.	K 4.50
Otroška moka v zavitekih 1 kg.	2.40
Juhine konzerve (grahova, goba va, lečna, riževa in rezančna) v škatlji za 25 porcijonov	1.50
Juhini prídátek, stekl. 1/4 kg.	1.60
Šumeči bonboni „Ambo“ in tudi s „sidrom“ zavitek 50 kmd.	2.—
Malinovi grog	2.—
Oblati „Desert delikat“ zavitek s 50 komadi	3.—
Oblati „Destin“ zavitek s 40 kmd.	2.—
Masleči oblati zavitek s 25 kmd.	2.—
„Buhtin“ v 1/4 kilogr. stekleničkah.	1.—
Gorčica po franc. in kremžkem načinu po 1/4 kg. po	—80
Julep*, obširnejše na platnicah!	
Vydrova tovarna hranil, Praga VIII.	

Dne.....

Posíjíte mi na navedeni naslov 5 kg. „Vydrovke“ za 4 K 50 vin, poštnine prosto.

Posíjíte mi.....kg. Vydrove otroške moke. (1 kg. za 2 K 40 vin.)

Dalje.....škatej Vydrovih šumečih bonbonov „s sidrom“,.....„Ambo“ po 2 K

K temu.....škatej Vydrovih juhnh konzerv, po 1 K 50 vin.

1/4 kg. Vydrovega prídátka za juhe in omake, za 1 K 60 vin.

.....škatej oblatov maslenih po 2 K

..... „Destinn“ 2 „

..... „Desertek“ 3 „

1/4 kg. Vydrovega „Buhtina“ za 1 K

1 steklenico Vydrovega malinovega groga za 2 K

1/4 kg. Vydrove gorčice francoske za 80 vin.

1/4 „ „ „ kremžke „ 80 „

Julep* (blag. nazn. žel. postaj.)

Podpis in naslov: